

Beretning fra Statsfrøkontrollen

for det 37. arbejdsår

fra 1. juli 1957 til 30. juni 1958.

Ved Chr. Stahl.

I. Almindelige meddelelser om virksomheden.

Der blev ved Statsfrøkontrollen i året 1957—58 undersøgt 55 388 prøver, hvilket er 1588 færre end året før og 6 053 færre end i rekordåret 1955—56, da 61 441 prøver blev undersøgt.

Ligesom året før kom frøhøsten ret tidligt, og allerede fra slutningen af juli indkom mange prøver. Skønt man fra 1. august havde alle medhjælpere i renhedslaboratorierne i arbejde, var det ikke muligt at behandle de mange prøver helt omgående. I midten af august hengik der ca. 1 uge fra en prøves modtagelse, til den kunne tages i arbejde. Denne ventetid tiltog i den følgende tid, så den i begyndelsen af oktober, da den var længst, var mellem tre og fire uger, hvorefter den hurtigt aftog, så den i begyndelsen af november var en halv snes dage. Fra midten af november var man å jour og kunne tage prøverne i arbejde uden anden forsinkelse end den, det uundgåeligt medfører, at have laboratorierne spredt på flere steder i byen.

De lejede lokaler i Gullfossgade, som var taget i brug året før, viste sig desværre uegnede til laboratoriarbejdet, fordi der kort efter, at Statsfrøkontrollen havde taget dem i anvendelse, blev indrettet en skotøjsfabrik i etagen ovenover, hvilket medførte rystelser og stærk støj i de lokaler, frøkontrollen havde lejet. De foranstaltninger, som i løbet af sommeren, mens frøkontrollen ikke benyttede laboratorierne, blev foretaget for at afhjælpe ulemperne, var desværre ikke fyldestgørende. Man var imidlertid nødt til at benytte lokalerne i den travle efterårstid 1957, men da travlheden i slutningen af november aftog så meget, at en del time-lønnede medhjælpere kunne siges op og lokalerne undværes, op-hørte vor anvendelse af disse, og lejemålet blev opsagt.

Til erstatning for disse lokaler er lejet nye lokaler af tilsvarende kapacitet på øverste etage af en nybygning på Lindevangsallé 10. De nye lokaler er taget i brug i slutningen af juli 1958, og den øvrige del af bygningen er lejet af Statens biblioteksskoler.

I året 1957—58 er der fra Statsfrøkontrollen udsendt de sædvanlige publikationer:

1) Årsberetningen for 1956—57, der er optaget i Tidsskrift for Planteavl 61. bind, side 749—822, og udkom som særtryk i marts 1958.

2) »Vejledning ved køb af markfrø« udsendtes 1. september 1957 og indeholdt som sædvanlig Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året og tiårstallene for 1/7 1947—30/6 1957.

3) I september 1957 udsendtes oversigterne over analyse-resultaterne under den selvvirkende kontrol.

4) I november 1957 udsendtes »Oversigt over sædekornspartier, der i sæsonen 1956—57 er plomberet af Statsfrøkontrollen som Statskontrolleret Sædekorn«.

5) Den 10. december 1957 udsendtes til optagelse i fagbladene en meddelelse »Spireevnen af danskavlet frø, undersøgt fra 1. juli 1957 til 30. november 1957«.

Endvidere skal nævnes:

Chr. Stahl: Avl og forbrug af markfrø. Ugeskrift for Landmænd 1958, side 119—121.

H. C. Bækgaard: Holder vi vore bygsorter forsvarligt adskilte i avl og omsætning. Ugeskrift for Landmænd 1958, side 195—196.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret haft mange interesserede besøgende både fra ind- og udland.

Den 11. juli 1957 havde Statsfrøkontrollen besøg af deltagere i et internationalt kursus vedrørende kontrol med avlen af kløver- og græsfrø, som afholdtes i Skåne fra 2. til 10. juli. De 21 gæster var fortrinsvis fra vest- og sydeuropæiske lande og var ved besøget her især interesseret i kontroldyrkningen af kløver- og græsfrøprøver. Som sædvanlig har vi kunnet glæde os ved besøg af forskellige hold af studerende fra Den kongelige Veterinær- og Landbohøjskole, af elever og lærere fra Lyngby Landboskole og fra Osby Lantmannaskole i Skåne. Den 16. august havde vi besøg af et selskab af franske agronomer og den 12. marts af medlemmer af Holbæk Amts Landboforening og Husmandsforeningen, Vallekilde.

Af udlændinge, der kom enkeltvis eller i mindre selskaber, har der været gæster fra følgende lande: England, Holland, Jugoslavien, Italien, Skotland, Sverige, Sydafrika, U.S.A. og Østrig.

I slutningen af marts og begyndelsen af april 1958 havde inspektør *S. B. Madsen*, Statsfrøkontrollen, lejlighed til at besøge frøkontrolanstalter i England, Skotland, Holland og Vesttyskland for at gøre sig bekendt med deres arbejdsmetoder og for at drøfte faglige spørgsmål med kolleger ved disse anstalter.

Foruden ved besøgene er den internationale forbindelse på frøkontrollens område plejet på sædvanlig måde ved Statsfrøkontrollens deltagelse i arbejdet inden for Den internationale Frøkontrolassociation, ved omfattende brevveksling og ved udveksling af publikationer, og vi beder herved frøkontrolanstalter og andre institutioner såvel som enkeltpersoner i udlandet, der har sendt Statsfrøkontrollen beretninger og afhandlinger, modtage vor bedste tak, ligesom vi takker alle danske, som har glædet os med tilsendelse af beretninger og afhandlinger.

Endelig skal det i denne forbindelse nævnes, at der på beretningsårets sidste dag den 30. juni 1958 i København påbegyndtes et »FAO Training Centre on Seed Improvement«. Dette kursus, som varede fra 30. juni til 9. august, blev gennemført af FAO i samarbejde med det danske regeringsudvalg for teknisk bistand.

De 25 deltagere var udvalgt af FAO og kom fra følgende lande: Cypern, Grækenland, Irak, Iran, Israel, Jugoslavien, Libyen, Pakistan, Portugal, Sudan, Syrien, Tyrkiet, Ægypten og Ætiopien.

Kurset havde undervisningslokaler på Landbohøjskolen, og deltagerne var indkvarteret på højskolens kollegium. Formålet var at give deltagerne, som i deres hjemlande på forskellig måde var tilknyttet arbejdet for jordbrugets forsyning med bedst muligt frø, lejlighed til at lære danske forhold på disse områder at kende. Dette søgte man i det 6-ugers kursus at opnå ved foredrag, ekskursioner og øvelser vedrørende forædling, forsøg, frøavl, frøhandel og frøkontrol m. m. Kurset havde ved sit emne nær tilknytning til Statsfrøkontrollens arbejde og blev ledet af nærværende beretnings affatter med tidligere inspektør ved Statsfrøkontrollen *Arne Kjær*, der nu er ansat i FAO, som meddirektør og konsulent *L. P. Hansen*, Holte, som administrator.

II. Frøkontrollkommissionen og personalet ved Statsfrøkontrollen.

a. Kommissionen.

Ved skrivelse af 26. juli 1957 meddelte Landbrugsministeriet Frøkontrollkommissionen, at professor, dr. phil. *C. A. Jørgensen* efter indstilling fra kommissionen er genbeskikket til medlem af kommissionen for 5 år fra 1. juli 1957 at regne, og ved skrivelse af 17. september 1957 meddelte ministeriet, at forstander *Reinhardt Kristensen* efter indstilling af havebrugsorganisationerne er beskikket som medlem for samme periode.

Frøkontrolkommissionen har således i det her omhandlede beretningsår bestået af:

Professor *Axel Pedersen* (formand), forstander *J. C. Lunden* (næstformand), direktør *A. B. G. Bagge Andersen*, proprietær *N. V. V. Danielsen*, direktør *Jens Gjelstrup*, gårdejer *Gunnar Hansen*, professor, dr. phil. *C. A. Jørgensen*, direktør *Torben Knudsen*, forstander *Reinhardt Kristensen*, direktør *O. Mourier*, og konsulent *Niels Pedersen*.

Forstander *Lunden* har i det meste af beretningsåret under professor *Axel Pedersens* sygdom varetaget formandens funktioner, og professor *Jørgensen* har i samme periode fungeret som medlem af forretningsudvalget, således at dette har bestået af forstander *Lunden* og professor *Jørgensen*. Inspektør *Madsen* er kommissionens sekretær.

b. Personalet.

Ved den nye tjenestemandsløvs »Lov af 7. juni 1958 om lønninger og pensioner m. v. til statens tjenestemænd«, som trådte i kraft den 1. april 1958 og afløste Tjenestemandsløven af 1946, er tjenestemænd ved Statsfrøkontrollen placeret i nedennævnte lønningsklasser:

2. lønningsklasse: Underassistenter. Denne klasse omfatter de tidligere underassistenter af 2. og 1. grad.
7. lønningsklasse: Vagtmesteren.
9. lønningsklasse: Assistenter, af hvilke antallet er 24 imod 15 forud for lovens ikrafttræden.
15. lønningsklasse: Overassistenter, af hvilke antallet er 6 imod 3 forud for lovens ikrafttræden.
19. lønningsklasse: Videnskabelige assistenter, af hvilke antallet er 8 imod 6 forud for lovens ikrafttræden. De til denne lønningsklasse henførte tjenestemænd oprykkes, såfremt deres tjenstlige forhold i enhver henseende har været tilfredsstillende, til 24. lønningsklasse fra det tidspunkt, da de i tre år har oppebåret slutløn i 19. lønningsklasse.
24. lønningsklasse: Inspektøren,
Forsøgslederen,
Afdelingsledere (1)
samt de under 19. lønningsklasse nævnte videnskabelige assistenter, der i tre år har oppebåret slutløn i denne.
27. lønningsklasse: Direktøren.

I de tre nye stillinger som overassistent blev fra 1. april 1958 at regne følgende hidtidige assistenter ansat: *Ellen Hedevig Holm Pagh, Margrethe Steffensen og Eli Berg.*

I de ni nyoprettede og de tre ledigblevne assistentstillinger blev fra 1. april 1958 ansat følgende underassistenter af 1. grad: *Edith Sonja Kiær, Elisabeth Poulsen, Edel Isabella Christine Marie Brockenhuus von Löwenhielm, Elisabeth Frida Fog Kyed, Else Marie Sofie Danholt Hansen, Ellen Merete Mentz, Ebba Agnete Elfride Christensen, Nina Birgitte Friborg, Ingeborg Margrethe Sarauw, Karen Agnethe Ingeborg Thygesen, Anna Maria Sandager og Thora Ninna Forland.*

I henhold til den anførte bestemmelse med hensyn til 19. lønningsklasse er frøknerne *Kaja Sjelby*, f. 23. marts 1892, ansat ved Statsfrøkontrollen 18. september 1916, tjenestemand siden 1. oktober 1919 og *Anna Christiane Beck*, f. 7. december 1892, ansat ved Statsfrøkontrollen 20. oktober 1913, tjenestemand siden 1. oktober 1919, oprykket til 24. lønningsklasse fra 1. april 1958 at regne.

Som underassistenter i 2. lønningsklasse er i årets løb ansat følgende: *Tove Christensen*, f. *Lunddahl*, fra 1. juli 1957, *Birgit Brogaard* fra 1. juli 1957, *Grete Beck* fra 1. august 1957, *Inge Bilde Præst* fra 1. august 1957, *Lulu Gudrun Bevensee Rasmussen* fra 1. september 1957, *Lis Andersen* fra 1. oktober 1957, *Gitte Bull Schmidt* fra 1. april 1958 og *Gerda Metzon*, f. *Andreasen* fra 1. april 1958.

Følgende underassistenter er fratrukket:

Lise Tryggedsson, f. *Faber*, 31. januar 1958, *Kirsten Andersen* f. *Anderberg*, 30. april 1958, *Inge Husum* 30. april 1958 og *Inge Sparrebrog* f. *Kjærsgaard* 31. maj 1958.

III. De undersøgte prøver og deres fordeling.

Af de i årets løb undersøgte 55 388 prøver er 707 undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 4 946 prøver er der udstedt internationalt analysebevis og heraf 4 741 på orange blanket, der kun anvendes, når det drejer sig om prøver, som Statsfrøkontrollen har udtaget af partier, som straks efter prøveudtagningen er blevet plomberet med Statsfrøkontrollens plombe.

Med hensyn til tidspunktet for modtagelsen af prøverne skal anføres følgende oversigt, i hvilken prøver, der er undersøgt for

Statsfrøkontrollens regning, ikke er taget med. Til sammenligning anføres tallene for 1956—57:

	1957	1956
Juli.....	1279 prøver	1072 prøver
August.....	7970 »	7206 »
September.....	6880 »	7190 »
Oktober.....	6536 »	6953 »
November.....	5859 »	6283 »
December.....	4064 »	4582 »
	1958	1957
Januar.....	4839 prøver	5277 prøver
Februar.....	6514 »	7539 »
Marts.....	6852 »	7333 »
April.....	2901 »	1683 »
Maj.....	677 »	673 »
Juni.....	310 »	273 »

Under Statsfrøkontrollens nuværende plads- og arbejdsforhold er det ofte umuligt at behandle prøverne straks efter modtagelsen. Der er derfor åbnet adgang til mod ekstra betaling at få hastende undersøgelser udført som »ilanalyse«, således at disse prøver behandles forud for andre modtagne prøver.

Adgangen til at få udført ilanalyser benyttes naturligvis mest i de travleste perioder, når ventetiden for undersøgelser udført til almindelig takst er længst. Nedenfor er givet en oversigt over antallet og procenten af ilanalyser i hver måned i beretningsåret.

	Frø		Ilanalyser		Korn	
	Antal prøver	pct.	Antal prøver	pct.	Antal prøver	pct.
Juli 1957..	44	4,7			0	0
August » ..	780	13,1			170	36,9
September » ..	862	18,8			360	31,6
Oktober » ..	1329	27,8			185	25,9
November » ..	1274	26,9			61	8,1
December » ..	561	18,2			103	14,2
Januar 1958..	514	19,9			549	27,0
Februar » ..	376	23,6			515	23,5
Marts » ..	244	17,8			457	18,1
April » ..	69	5,7			137	11,8
Maj » ..	22	7,9			21	9,5
Juni » ..	1	0,4			0	0
	6076	19,4			2558	21,1

Samtlige 55 388 prøver fordeler sig efter frøart, som følgende opstilling viser. Til sammenligning med tallene for beretningsåret er de tilsvarende tal for året før anført.

A. Landbrugsplanter.

	a. Korn.	1957-58	1956-57
Havre, <i>Avena sativa</i>		2912 prøver	3359 prøver
2-rd. byg, <i>Hordeum distichum</i>		7850 »	7224 »
6-rd. byg, <i>Hordeum vulgare</i>		2 »	4 »
Vinterrug, <i>Secale cereale</i>		664 »	698 »
Vårrug, <i>Secale cereale</i>		122 »	152 »
Vinterhvede, <i>Triticum vulgare</i>		535 »	604 »
Vårhvede, <i>Triticum vulgare</i>		183 »	212 »
Majs, <i>Zea Mays</i>		21 »	53 »
Sorghum sp.		2 »	1 »
Blandsæd.		25 »	29 »
		12316 prøver	12336 prøver

	b. Græsser.	1957-58	1956-57
Timothe, <i>Phleum pratense</i>		725 prøver	761 prøver
Alm. rajgræs, <i>Lolium perenne</i>		3403 »	3684 »
Ital. rajgræs, <i>Lolium multiflorum</i>		1437 »	1711 »
Rajgræs, <i>Lolium sp.</i>		49 »	54 »
Engsvingel, <i>Festuca pratensis (elatior)</i>		2601 »	3254 »
Rød svingel, <i>Festuca rubra</i>		1635 »	1487 »
New-zeal. rød svingel, <i>Festuca rubra var. fallax</i>		26 »	24 »
Stivbl. svingel, <i>Festuca duriuscula</i>		61 »	48 »
Fåresvingel, <i>Festuca ovina</i>		4 »	2 »
Strandsvingel, <i>Festuca arundinacea</i>		0 »	1 »
Svingel, <i>Festuca sp.</i>		7 »	0 »
Agerhejre, <i>Bromus arvensis</i>		84 »	93 »
Draphavre, <i>Arrhenaterum elatius</i>		3 »	0 »
Hundegræs, <i>Dactylis glomerata</i>		3412 »	3850 »
Hvene, <i>Agrostis sp.</i>		23 »	29 »
Alm. rapgræs, <i>Poa trivialis</i>		1601 »	1710 »
Engrapgræs, <i>Poa pratensis</i>		2454 »	2304 »
Stortoppet rapgræs, <i>Poa palustris</i>		2 »	6 »
Lundrapgræs, <i>Poa nemoralis</i>		3 »	7 »
Rapgræs, <i>Poa sp.</i>		292 »	402 »
Kamgræs, <i>Cynosurus cristatus</i>		0 »	3 »
Sudangræs, <i>Sorghum vulgare var. sudanense</i>		0 »	1 »
		17822 prøver	19431 prøver

c. Bælgplanter.		1957-58	1956-57
Rødkløver, <i>Trifolium pratense</i>	3423 prøver	4024 prøver	
Hvidkløver, <i>Trifolium repens</i>	3901 »	3227 »	
Alsikekløver, <i>Trifolium hybridum</i>	280 »	287 »	
Stenkløver, <i>Melilotus sp.</i>	8 »	2 »	
Blodkløver, <i>Trifolium incarnatum</i>	1 »	0 »	
Jordbærkløver, <i>Trifolium fragiferum</i>	1 »	0 »	
Humlesneglebælg, <i>Medicago lupulina</i>	846 »	783 »	
Lucerne, <i>Medicago sativa</i>	330 »	401 »	
Gul rundbælg, <i>Anthyllis vulneraria</i>	21 »	12 »	
Alm. kællingetand, <i>Lotus corniculatus</i>	127 »	141 »	
Serradel, <i>Ornithopus sativus</i>	28 »	83 »	
Foderært, <i>Pisum arvense</i>	844 »	765 »	
Kogært, <i>Pisum sativum</i>	950 »	1408 »	
Ært, <i>Pisum sp.</i>	120 »	186 »	
Sojabønne, <i>Soja hispida</i>	1 »	0 »	
Hestebønne, <i>Vicia faba</i>	19 »	13 »	
Fodervikke, <i>Vicia sativa</i>	165 »	272 »	
Uldhåret vikke, <i>Vicia villosa</i>	2 »	1 »	
Vikke, <i>Vicia sp.</i>	15 »	17 »	
Gul lupin, <i>Lupinus luteus</i>	779 »	1239 »	
Blå lupin, <i>Lupinus angustifolius</i>	12 »	53 »	
Lupin, <i>Lupinus sp.</i>	4 »	6 »	
	11877 prøver	12920 prøver	

d. Rodfrugter.			
Runkelroe, <i>Beta vulgaris</i>	672 prøver	799 prøver	
Fodersukkerroe, <i>Beta vulgaris</i>	2086 »	2728 »	
Sukkerroe, <i>Beta vulgaris saccharifera</i>	1236 »	1046 »	
Gulerod, <i>Daucus carota</i>	665 »	451 »	
Turnips, <i>Brassica camp. var. rapifera</i>	440 »	305 »	
Kålroe, <i>Brassica napus var. napobrassica</i>	1204 »	1042 »	
Cikorie, <i>Cichorium intybus</i>	20 »	20 »	
	6323 prøver	6391 prøver	

e. Andre planter.			
Alm. boghvede, <i>Fagopyrum sagittatum</i>	2 prøver	1 prøver	
Spergel, <i>Spergula sp.</i>	8 »	10 »	
Valmue, <i>Papaver somniferum</i>	45 »	27 »	
Gul sennep, <i>Sinapis alba</i>	452 »	532 »	
Brun sennep, <i>Sinapis nigra</i>	49 »	26 »	
At overføre:	556 prøver	596 prøver	

	1957-58	1956-57
Overført	556 prøver	596 prøver
Sennep, <i>sinapis sp.</i>	1 »	0 »
Solsikke, <i>Helianthus annuus</i>	0 »	1 »
Raps, <i>Brassica napus</i>	100 »	51 »
Rybs, <i>Brassica rapa</i>	11 »	0 »
Hør, <i>Linum usitatissimum</i>	398 »	358 »
Kommen, <i>Carum carvi</i>	9 »	8 »
Diverse (F.A.O.).....	33 »	0 »
	1108 prøver	1014 prøver

f. *Blandinger.*

1296 prøver 1160 prøver

B. *Havebrugsplanter.*

Se side 788 nærmere om fordelingen af disse prøver inden

for forskellige arter..... 4563 prøver 3414 prøver

C. *Skovbrugsplanter.*

78 prøver 289 prøver

D. *Vildtvoksende planter.*

5 prøver 21 prøver

Af kornarterne taget under eet er der undersøgt meget nær samme antal prøver som året før, men der er undersøgt langt flere bygprøver, medens antallet af alle andre arter er gået tilbage.

Antallet af græsfrøprøver er ca. 1600 mindre end året før. Af rød svingel og engrapgræs er der undersøgt flere, men af alle andre betydende græsfrøarter færre prøver end foregående år. Størst er nedgangen for engsvingel. For frø af bælgplanter er der en samlet nedgang i prøveantallet på godt 1000. For græsmarksbælgplanterne taget under eet er prøveantallet meget nær det samme som ifjor, men der er undersøgt langt flere hvidkløverprøver og tilsvarende færre rødkløverprøver, ligesom der er flere prøver af humlesneglebælg og færre af lucerne. Den reelle nedgang i det samlede antal prøver af bælgplanter skyldes nedgang i prøveantallet af ærter, vikker og lupiner.

Af frø af rodfrugter er der undersøgt omtrent samme antal i beretningsåret som året før, men der er stor nedgang i prøvean-

tallet for runkelroe og fodersukkerroe og tilsvarende fremgang for de andre rodfrugtarter især gulerodsfrø.

Af andre arter er der undersøgt færre prøver af gul sennep, men flere af raps, rybs og hør, så det samlede antal for denne gruppe er lidt større end året før. Under denne gruppe er uden artsangivelse opført nogle prøver af sydlandske arter, som vi modtog fra F.A.O. til udsåning i forbindelse med det side 775 omtalte kursus.

For havebrugsplanter er der en stor fremgang i forhold til prøveantallet året før. Det skyldes især flere prøver af spinat, hvidkål, blomkål, haveært, havebønne, persille, salat og skorzonnerod.

Af skovbrugsplanter er der undersøgt meget færre prøver end året før.

Med de i årets løb indkomne prøver blev foretaget følgende analyser:

	1957-58	1956-57
Fuldstændige analyser til garantibrug.....	18037 prøver	18381 prøver
» » » vejledning.....	13745 »	15758 »
Renhedsbestemmelser til garantibrug.....	664 »	787 »
» » » vejledning.....	1588 »	1386 »
Spiringsbestemmelser til garantibrug.....	5449 »	5318 »
» » » vejledning.....	5296 »	7225 »
Undersøgelser for vandindhold.....	5316 »	4369 »
Andre undersøgelser.....	5293 »	3752 »
	55388 prøver	56976 prøver

I alt er der foretaget følgende antal enkeltundersøgelser:

	1957-58	1956-57
Renhedsundersøgelser	52659	55411
Spiringsundersøgelser	42527	46682
Kornvægtsundersøgelser	4284	4979
Vandindholdsundersøgelser	6389	5571
Undersøgelser af fremmed frø.....	6265	6017
» » ukrudt	7412	7470
» » kulturfrø	150	184
» » kvik	1163	1281
» » flyvehavre	999	666
» » skræppe	31	90
» » silke	106	176
	At overføre: 121985	128527

	1957-58	1956-57
Overført:	121985	128527
Specifikationer	1243	1114
Avlsstedsundersøgelser	2	51
Sortsrenhedsundersøgelser	9800	9736
Udsåninger i kontrolmarker og forsøgshave.....	14319	15915
Artsundersøgelser af rapgræs	4352	4429
Andre undersøgelser.....	311	466
Enkeltundersøgelser i alt	152012	160238

I denne oversigt er hver garantianalyse for renhedsundersøgelse regnet for 2 enkeltundersøgelser, fordi der ved garantiundersøgelse behandles 2 portioner af den for vedkommende art fastlagte størrelse. Ved angivelse af udsåninger i kontrolmarkerne er der regnet med antallet af parceller.

Antallet af enkeltundersøgelser er 8 226 mindre end året før. Tilbagegangen skyldes især renhedsundersøgelser, spiringsundersøgelser, kornvægtundersøgelser og udsåninger.

IV. Gennemsnitstallene for mark- og havefrø.

I tabellerne 1 og 2 er anført Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for de vigtigste arter af markfrø samt for korn. Tabel 1 indeholder gennemsnitstallene for tiåret 1948—58, og tabel 2 tallene for det sidst forløbne år 1/7 1957—30/6 1958. I tabel 3 findes gennemsnitstal for spireevnen af en række havefrøarter såvel for tiåret 1948—58 som for året 1957—58.

Når man i forbindelse med Statsfrøkontrollens erstatningsregler benytter udtrykkene »normal renhed« og »normal spireevne« eller lignende, gælder fra 1. september 1958 til 31. august 1959 de i tabel 1 anførte tal for markfrø og korn og de i kolonne 5 og 6 i tabel 3 anførte tal for havefrø. Ved udtrykket »årets normale renhed« eller »årets normale spireevne« forstås gennemsnitstallene for det beretningsår, hvori pågældende prøve er modtaget.

Ved beregning af gennemsnitstallene for alle arter af markfrø er kun medregnet prøver af frø, som er solgt til forbrug. Gennemsnitstallene er altså ikke udtryk for kvaliteten af årets høst, men for det frø, der er leveret forbrugere til såning.

For rapgræsserne angives siden 1/7 1955 tilstedeværende frø af andre dyrkede rapgræsarter end den, prøven er opgivet at be-

Tabel 1.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1948—30/6 1958.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram ¹⁾	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirefastighed	pct. spireevne af det rene frø ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rødkløver, tidlig, dansk	2417	1.81	98.6	0.80	0.33	0.26	70.6	75.7 + 9.5	79.
» halvsildig, dansk	4170	1.83	98.6	0.72	0.34	0.34	77.5	81.3 + 7.3	83.
Hvidkløver, dansk	3196	0.72	98.3	0.66	0.40	0.63	69.3	76.0 + 15.7	79.
» vild engelsk, dansk avl	941	0.65	98.3	0.65	0.35	0.64	60.3	73.0 + 18.7	77.
Alsikekløver, dansk	968	0.80	98.1	0.63	0.93	0.36	71.0	74.8 + 12.6	77.
Humlesneglebæg, dansk	1860	1.75	99.1	0.26	0.25	0.36	66.3	79.3 + 8.7	81.
Lucerne, fransk	1848	1.67	99.2	0.14	0.56	0.15	60.0	67.7 + 16.1	83.
» amerik. og canad.	432	—	99.4	0.14	0.18	0.26	74.7	79.5 + 9.7	88.
Gul rundbæg, dansk	98	2.45	96.2	1.10	1.99	0.73	65.5	70.5 + 10.8	71.
Alm. kællingetand, dansk	294	1.18	97.7	0.52	1.09	0.67	44.8	64.1 + 20.3	69.
» udenlandsk	362	—	98.2	0.25	1.20	0.34	50.1	69.7 + 11.7	72.
Timothe, dansk	2142	0.43	98.9	0.53	0.26	0.30	86.6	88.7	87.
Alm. rajgræs, tidlig, dansk	1748	1.96	96.9	2.79	0.23	0.06	94.2	94.9	92.
» sildig, dansk	3020		95.8	3.91	0.21	0.12	91.0	92.4	88.
Ital. rajgræs, dansk	1493	2.43	98.5	1.36	0.10	0.04	94.1	95.0	93.
Engsvingel, dansk	2588	2.07	96.3	2.83	0.63	0.21	87.5	89.9	86.
Rød svingel, dansk	529	1.87	91.2	7.30	1.33	0.20	79.6	90.8	82.
Stivbl. svingel, dansk	55	0.84	90.1	8.30	1.51	0.13	76.8	88.3	79.
Agerhejre, dansk	709	2.43	97.4	2.16	0.31	0.15	89.5	90.8	88.
Hundegræs, dansk	1793	1.16	90.0	9.31	0.64	0.09	85.7	92.3	83.
Alm. rapgræs, dansk	561	0.21	91.3	7.94	0.11	0.65	85.2	87.5	79.
Engrapgræs, dansk	741	0.30	83.4	9.11	6.83	0.64	77.5	90.6	75.
Runkelroe, dansk	2481	18.6	99.0	1.00		79.0	81.7	80.	
Fodersukkerroe, dansk	8000	16.9	98.9	1.23		83.6	85.5	84.	
Sukkerroe, dansk	1517	16.8	98.8	1.21		83.4	85.4	84.	
Gulerod, dansk	1057	0.99	97.3	2.27 0.43		62.5	69.1	67.	
Turnips, dansk	1371	—	99.6	0.41		86.4	93.1	92.	
Kålroe, dansk	4179	2.72	99.5	0.46		86.9	93.3	92.	
Havre	23826 ⁴⁾	—	99.9	0.09		93.6	95.7	95.	
2-rd. byg	37743 ⁴⁾	—	99.9	0.09		96.4	97.1	97.	
Vinterrug	4902 ⁴⁾	—	99.9	0.08		92.3	93.3	93.	
Vårrug	1253 ⁴⁾	—	99.8	0.25		89.0	90.4	90.	
Vinterhvede	4759 ⁴⁾	—	99.9	0.10		90.9	96.0	96.	
Vårhvede	1787 ⁴⁾	—	99.9	0.12		87.3	91.0	90.	
Hybridmajs, udenlandsk	172	—	99.9	0.11		91.7	93.8	93.	

1), 2), 3) og 4) se fodnoterne side 786.

Tabel 2.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal ¹/₇ 1957—³⁰/₆ 1958.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
ødkløver, tidlig, dansk	206		98.7	0.75	0.38	0.21	68.1	74.3 + 8.9	77.8
» halvsildig, dansk	406		98.8	0.64	0.25	0.51	76.6	81.6 + 6.1	83.7
vidkløver, dansk	394		98.3	0.49	0.28	0.45	69.9	78.7 + 15.9	83.0
» vild engelsk, dansk avl	85		98.6	0.52	0.29	0.55	63.3	77.0 + 18.0	81.3
lsikekløver, dansk	94		98.6	0.47	0.60	0.37	75.6	79.9 + 9.8	82.0
lumlesneglebæg, dansk	168		99.2	0.26	0.23	0.36	73.4	85.3 + 4.1	86.5
ucerne fransk	135		98.5	0.18	1.20	0.17	60.6	66.6 + 20.9	86.2
» amerik. og canadisk	48		99.3	0.07	0.10	0.07	82.2	85.4 + 5.8	91.0
ul rundbæg, dansk	7		97.9	0.93	0.64	0.50	64.3	70.3 + 16.1	74.1
lm. kællingetand, dansk	21		97.6	0.68	1.02	0.76	48.0	68.5 + 17.3	72.6
» udenlandsk	26		98.3	0.35	0.72	0.13	58.3	80.0 + 10.0	82.3
» dansk/udenlandsk	8		97.7	0.24	1.34	0.23	55.9	77.4 + 8.6	78.5
imothe, dansk	245		99.0	0.50	0.21	0.34	84.3	87.0	86.1
» udenlandsk	13		98.3	0.17	0.62	0.38	87.5	89.8	88.7
» dansk/udenlandsk	16		99.0	0.32	0.30	0.34	83.2	85.9	85.0
lm. rajgræs, tidlig, dansk	168		96.6	3.16	0.21	0.05	95.7	96.3	93.0
» sildig, dansk	335		95.6	4.05	0.17	0.13	92.5	93.3	89.7
aliensk rajgræs, dansk	129		98.5	1.86	0.09	0.04	94.9	95.3	94.4
ngsvingel, dansk	262		96.1	2.94	0.71	0.23	88.0	90.2	86.7
ød svingel, dansk	53		91.6	7.42	0.31	0.15	83.6	93.0	85.2
gerhejre, dansk	50		97.3	2.26	0.25	0.14	93.5	94.3	91.3
undegræs, dansk	191		89.6	9.86	0.49	0.07	87.5	93.3	83.6
lm. rapgræs, dansk	54		91.5	7.76	0.15	0.64	89.3	91.3	83.5
ngrapgræs, dansk	80		86.6	9.24	3.56	0.62	72.1	89.2	77.2
unkelroe, dansk	193	18.4	99.2		0.75		79.3	82.6	81.9
odersukkerroe, dansk	970	18.3	99.2		0.85		84.2	86.4	85.7
ukkerroe, dansk	152	17.0	99.3		0.69		85.6	87.6	87.0
ulerod, dansk	89		97.3		1.68	0.48	63.2	74.3	72.6
urnips, dansk	150		99.3		0.21		87.6	94.3	94.6
ålroe, dansk	381		99.7		0.35		88.5	94.4	94.1
avre	2350 ⁴⁾		99.9		0.05		93.4	94.9	94.3
-rd. byg	4061 ⁴⁾		99.9		0.08		96.5	97.3	97.2
interrug	499 ⁴⁾		100		0.05		93.0	94.2	94.2
årrug	101 ⁴⁾		99.3		0.20		86.1	88.0	87.8
interhvede	420 ⁴⁾		99.9		0.06		95.0	97.1	97.0
århvede	141 ⁴⁾		99.3		0.17		87.3	92.0	91.3
lybridsmajs, udenlandsk	9		99.9		0.07		80.3	84.3	84.2

²⁾, ³⁾ og ⁴⁾ se fodnoterne side 786.

Tabel 1 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1948—30/6 1958.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram ¹⁾	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ²⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært, dansk	1982	—	99.6	0.43			—	85.7+ 1.5	85.9
Kogearst, dansk	831	—	99.7	0.28			—	88.0+ 0.4	87.8
Hestebønne, dansk	106	—	99.2	0.80			—	85.1+ 1.3	84.8
Gul lupin, dansk	1908	—	99.5	0.52			60.4	70.2+ 2.9	70.8
Blå lupin, dansk	203	—	99.6	0.42			69.5	72.8+ 0.2	72.6
Serradel, dansk	20	—	97.0	1.42	0.43	1.10	67.7	81.5+ 0	79.1
» udenlandsk	289	—	98.2	0.70	0.19	0.89	64.8	80.2+ 0.5	79.0
Fodervikke, dansk	450	—	99.8	0.28	0.46	0.01	—	—	—
» dansk/udenlandsk	604	—	98.5	0.65	0.63	0.23	—	—	—
Spergel, dansk	77	—	99.6	0.30	0.02	0.13	87.6	92.2	91.8
Gul sennep, dansk	481	—	99.8	0.08	0.01	0.10	89.1	91.0	90.8
Fodermarvkål, dansk/udenld.	79	—	99.6	0.42		0.03	82.5	89.3	88.9

1) Disse tal er undtagen for bederoeprøver beregnet af et betydelig mindre antal prøver en anført i rubrik 1.

2) Hvor der i denne rubrik er to tal, er det sidste »hårde frø«.

3) Ved denne beregning er i spiringsprocenten medregnet: »alle hårde frø hos lucern halvdelen hos rødkløver og tredjedelen hos alle andre arter af bælgplanter«.

4) Ikke alle prøver undersøgt for renhed.

stå af, som fremmed kulturfrø. Da engrapgræs ofte indeholder ikke så lidt alm. rapgræs, er renheden for engrapgræs betydelig lavere end i årene før 1955—56 og indholdet af fremmed kulturfrø tilsvarende højere. Tallene i tabel 1 er for renhedsbestemmelsernes vedkommende for engrapgræs gennemsnit for de 3 år 1/7 1955 til 30/6 1958.

Med hensyn til indholdet af almindelig rapgræs i prøver af engrapgræs er der i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1954—55 (Tidsskrift for Planteavl, 59. bd., side 804—806) givet en oversigt over prøver undersøgt i de 5 år fra 1/7 1950 til 30/6 1955, men materialet har kun muliggjort opgørelse efter antalsprocent, og resultaterne kan derfor ikke direkte jævnføres med de resultater, som opnås ved den nye fremgangsmåde. For 2 552 prøver

Tabel 2 (fortsat).
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal 1/7 1957—30/6 1958.

Frøart	Antal undersøgte prøver	Vægt af 1000 frø i gram	Renhedsbestemmelser				Spiringsbestemmelser		pct. rent spiret frø ²⁾
			pct. rent frø	pct. affald	pct. fremmed kulturfrø	pct. ukrudt	pct. spirehastighed	pct. spireevne af det rene frø ³⁾	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9
Foderært, dansk.....	84	—	99.8	0.15			—	85.5 + 0.1	85.1
Kogearst, dansk.....	26	—	99.8	0.20			—	90.0 + 0.2	89.8
Hestebønne, dansk.....	12	—	99.8	0.80			—	89.8 + 0.5	89.8
Gul lupin, dansk.....	90	—	99.8	0.21			61.8	68.5 + 0.2	68.5
Serradel, udenlandsk.....	12	—	99.1	0.88	0.05	0.48	32.1	65.3 + 1.5	65.2
Fodervikke, udenlandsk.....	38	—	98.8	0.72	0.07	0.38	—	96.7 + 0.3	95.6
Spergel, dansk.....	6	—	99.7	0.16	0.07	0.12	81.7	92.0	91.7
Gul sennep, dansk.....	17	—	99.9	0			87.3	90.8	90.7
Fodermarvkål, dansk.....	8	—	99.7	0.23		0.03	80.4	88.5	88.2

²⁾ og ³⁾ se fodnoterne side 786.

indsendt som engrapgræs og undersøgt i 1957—58, skal gives følgende oversigt over det vægtprocentiske indhold af almindelig rapgræs:

Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver	Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver	Indhold af alm. rapgræs	pct. prøver
0.....	6,7	8.....	2,2	16—20.....	1,7
2,0 og under.	49,7	9.....	1,8	21—25.....	1,2
2,1—2,9.....	8,5	10.....	1,7	26—30.....	0,8
3.....	3,7	11.....	1,0	31—40.....	1,2
4.....	4,9	12.....	0,8	41—50.....	0,7
5.....	3,8	13.....	0,6	51—60.....	0,2
6.....	3,6	14.....	0,9	61—80.....	0,2
7.....	3,5	15.....	0,5	81—100.....	0,1

Af kornarterne vil der normalt til frøkontrollen kun blive indsendt prøver af rensede varer, og man medtager derfor ved beregningen af gennemsnitstillene alle resultater, dog med følgende undtagelse: For spireevne udskydes de resultater, der ligger lige så langt under tiårgennemsnittet, som dette ligger under 100. Der udskydes dog i intet tilfælde over 10 pct. af samtlige resultater.

Tabel 3.
Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for havefrøprøver.

Frøart	Gennemsnitstallene for 1/7 1957—30/6 1958			Gennemsnitstallene for 1/7 1948—30/6 1958		
	antal undersøgte prøver	pct. spirehasighed	pct. spireevne	antal undersøgte prøver	pct. spirehasighed	pct. spireevne
	1	2	3	4	5	6
Løg	47	53.8	74.4	649	59.1	73.7
Purløg	21	71.7	83.4	198	69.2	78.7
Porre	43	59.5	76.8	386	60.8	75.2
Asparges	8	57.3	77.4	113	55.0	74.3
Spinat	695	86.2	89.0	4383	83.1	86.9
Rødbede	67	77.7	79.6 ¹⁾	1065	75.3	77.8 ²⁾
Bladbede	—	—	—	74	83.5	86.5 ³⁾
Hvidkål	393	76.1	88.2	3331	78.9	87.1
Rødkål	83	79.2	89.0	789	80.5	87.6
Spidskål	29	78.5	86.2	424	78.9	85.3
Savoykål	49	77.3	89.9	632	80.4	90.0
Rosenkål	58	72.1	86.4	485	75.9	85.7
Grønkål	73	79.3	86.7	511	77.6	84.7
Blomkål	247	83.1	90.4	2999	82.1	87.9
Knudekål	39	86.1	92.6	668	82.5	90.4
Ræddike	32	76.0	87.2	133	75.7	85.1
Radis	233	75.4	83.3	2008	74.6	80.6
Karse	20	80.9	91.7	104	77.5	89.3
Haveært	353	—	87.1	883	—	86.5
Havebønne	112	—	84.8	350	—	86.4
Agurk	72	85.8	89.1	1012	86.4	88.6
Græskar	13	84.2	86.8	150	77.6	80.6
Melon	5	85.6	95.4	21	80.9	91.2
Selleri	37	46.3	78.3	461	52.4	73.5
Pastinak	18	30.8	78.9	103	32.4	73.1
Kørvel	15	66.1	85.7	267	70.2	83.9
Persille	89	52.7	72.0	591	56.6	69.8
Dild	19	57.8	73.3	144	47.0	68.0
Tomat	30	83.8	91.9	256	77.5	89.3
Timian	7	44.0	71.5	98	45.6	65.6
Salat	123	88.7	90.5	622	79.3	84.0
Skorzonerrod	97	53.8	87.4	758	47.3	84.0
Endivie	9	77.3	77.1	49	73.3	77.6

¹⁾ Gennemsnitsvægten af 1000 frøhoveder: 12,3 g.

²⁾ » » » » 12,5 g.

³⁾ » » » » 16,9 g.

For hybridmajs er årets gennemsnitsspireevne beregnet af alle undersøgte 9 prøver, af hvilke de 3 kun spirede med godt 60 pct.

Ved beregning af gennemsnitsspireevnen for havefrø, som er meddelt i tabel 3, benyttes ligesom for korn alle foreliggende

prøver, idet man dog udelader de laveste resultater for hver art efter tilsvarende princip som for korn.

»Spirehastigheden« udtrykkes ved det procentantal frø, der er spirede i ca. en trediedel af hele den tid, der medgår til spiringsundersøgelsen af den pågældende art.

Ved spiringsundersøgelse efter internationale analyseregler opgives spirehastigheden siden 1/7 1954 ikke på analysebeviset for nogen art, og tallene for spirehastighed er derfor for korn og havefrø, der omfatter en del internationale undersøgelser, beregnet på et noget mindre antal prøver end tallene for spireevne.

Fra 1/7 1955 følger man ved bestemmelse af spirehastigheden en lidt anden fremgangsmåde end før, idet man fra denne dato kun medtæller de kimplanter, som på optællingstidspunktet er så vidt udviklede, at det kan afgøres, om de er normale i alle livsvigtige organer, medens man tidligere medtalte alle kimplanter, som havde normal kimrod, selv om kimplantens øvrige organer endnu ikke var udviklet. Dette har medført, at spirehastigheden ved undersøgelser efter 1/7 1955 i mange tilfælde bliver lidt lavere og altså ikke kan forventes helt at modsvare de anførte gennemsnitstal for tiåret.

Den spiringsmetode, som siden 1/7 1954 er anvendt for ærter, vikker og bønner giver ikke mulighed for bestemmelse af spirehastigheden, fordi der kun sker optælling ved spiringsundersøgelsens afslutning. Der er derfor ikke for disse arter opført tal for spirehastighed i tabellerne.

Da den nu benyttede fremgangsmåde først er påbegyndt 1/7 1954, gælder tallene i tabel 1 for spireevne for disse arter de 4 år 1/7 1954 til 30/6 1958.

For frø af runkelroer, fodersukkerroer og sukkerroer er kornvægten beregnet på grundlag af de samme prøver, som er benyttet ved beregningen af de øvrige forhold, idet der, når spireevnen for disse frøarter skal undersøges, altid tillige foretages en kornvægtsbestemmelse. For alle andre frøarter bestemmes kornvægten kun, når det forlanges, og dette sker i de senere år så sjældent, at man savner grundlag for en nogenlunde sikker angivelse af kornvægten, hvorfor tallene for dette forhold er udeladt i tabellen med årets gennemsnitstal, og i tabellen med tiårstallene er beregnet af langt færre prøver end tallene for de øvrige forhold.

Da det er et meget lille antal prøver af havefrø, som undersøges for renhed, er der ikke tilstrækkeligt grundlag til beregning af gennemsnitstal herfor.

Også en del af tallene for spireevne af havefrø hviler, som det ses af tabellens første rubrik, på så svagt grundlag, at de som udtryk for artens normale spireevne må tages med et vist forbehold.

V. Angreb af skadedyr og mikroorganismer.

Ved prøvernes undersøgelse for renhed er der gjort notater om forekomsten af brandkorn og forskellige andre sygdomssymptomer, der kan erkendes ved en umiddelbar besigtigelse. Ligeledes er det noteret, når prøverne har indeholdt visse skadedyr.

De nedenfor givne meddelelser omfatter dog kun prøver af rensede frø, således som det udbydes til forbrugere, idet man anser det for at være af mindre interesse, hvad prøver af råvarer eller af andet frø, der ikke er rensede færdigt, indeholder af disse ting.

Sklerotier af kløverens bægersvamp (Sclerotinia trifoliorum) eller af *kløverens trådkølle (Typhula trifolii)* er fundet i 2 af 641 prøver rødkløver, i 1 af 480 prøver hvidkløver og i 5 af 1 038 prøver blandinger af kløver og græsfø.

Sklerotier af meldrøjersvampen (*Claviceps* sp.) er fundet i 3 af 287 prøver timothe, i 2 af 523 prøver alm. rajgræs, i 3 af 83 prøver engrapgræs og i 1 af 53 prøver rød svingel. Endvidere på indblandet græsfø i 14 af 1 038 prøver af frøblandinger, i 11 af 641 prøver rødkløver, i 4 af 183 lucerneprøver og i 1 af 100 prøver gulerodsfrø.

Hejrebrand (Ustilago bromivora) er fundet i 14 af 50 prøver agerhejre.

Aksbakteriose i hundegræs (Phytomonas Rathayi) er fundet i 31 af 195 prøver hundegræs og i 2 af 1 038 prøver af frøblandinger.

Dværg-rundorm eller »Ål« er fundet i 27 af 195 prøver hundegræs, i 3 af 4 prøver stivbl. svingel og i 2 af 1 038 prøver frøblandinger.

VI. Statsfrøkontrollens selvvirkende kontrol.

I kontrollens omfang er der sket den forandring, at det ikke mere er obligatorisk at have salget af grønfoderplanter under kontrollen. To firmaer: Fr. Dreyer A/S, Århus, og Alsisk Frøavl

A/S, Sønderborg, har ønsket fortsat at have frø af disse arter med under kontrollen. For de øvrige firmaer, som er nævnt i tabel 4, side 794, er kontrollen begrænset til kløver-, græs- og roefrø.

Kontrollen er iøvrigt gennemført på samme måde som hidtil efter de regler, som er anført i årsberetningen for 1940—41 (Tidskrift for Planteavl, 46. bind, side 573—580), med de ændringer, som er nævnt i årsberetningen for 1952—53 (Tidsskrift for Planteavl, 57. bind, side 199).

I store træk er kontrollens arbejdsmåde som meddelt i det følgende:

De kontrollerede firmaer skal på visse mindre væsentlige undtagelser nær stille alt markfrø af de kontrollerede arter, som de til og med den 7. april sælger til landmænd og købmænd, under kontrollen. Engrossalg og salg af stamfrø er ikke under kontrollen.

Firmaerne skal yde garanti for renhed og spireevne for alt kontrolleret frø. Endvidere skal der garanteres med hensyn til ukrudtsindhold undtagen i frø af bederoer, kålroer og turnips, hvori der kun yderst sjældent forekommer nævneværdige mængder af ukrudtsfrø. Ligeledes er de firmaer, som har grønfoderplanter under kontrol, fritaget for ukrudtsgaranti for ært, hestebønne, lupin, majs og solsikke.

Prøver til kontrol af, om de givne garantier er overholdt, fremskaffes derved, at Statsfrøkontrollens prøveudtagere, i den tid frøfirmaerne udvejer frø, kommer uanmeldt på lagrene, så ofte de finder det nødvendigt, og udtager prøver af de leveringer, som er afvejet til køberne. Efter prøveudtagningen plomberes den pågældende levering med Statsfrøkontrollens plombe, og under denne anbringes en mærkeseddel, på hvilken køberen underrettes om grunden til, at leveringen er plomberet af Statsfrøkontrollen.

På denne måde fremskaffer og undersøger Statsfrøkontrollen et passende antal prøver af hvert parti. Svarer gennemsnittet af de konstaterede analyseresultater ikke til, hvad der er garanteret, skal det kontrollerede firma yde erstatning ikke blot til de købere, af hvis leveringer der er taget prøver, men til alle købere af det pågældende parti. Erstatning for mangler ved spireevnen beregnes efter den stigende skala (formel B i Statsfrøkontrollens erstatningsregler), hvorved erstatningen, når der er tale om væsentlige mangler, kan blive ret stor, endog flere gange frøets pris.

For at underrette køberne om, hvorledes kontrollen er forløbet, udarbejder Statsfrøkontrollen for hvert kontrolleret firma en oversigt over resultaterne af de foretagne undersøgelser. Disse oversigter skal af de kontrollerede firmaer sendes til alle deres købere med den undtagelse, at de firmaer, der leverer frøet til den enkelte forbruger gennem en forhandler, kan udsende analyseoversigten gennem forhandleren og begrænse udsendelsen til de forbrugere, som har fået frø, for hvilket der er erstatningspligt, samt andre forbrugere, der fremsætter ønske om at få oversigten. På oversigterne angives det, hvilke partier der ikke har svaret til garantien, således at der skal ydes erstatning, samt hvor mange pct. af prisen for det pågældende parti erstatningen andrager. Endvidere indeholder oversigterne en sammenligning mellem hvert kontrolleret parti og Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året for den pågældende frøart, således at køberne bliver underrettet om, hvorledes det frø, de har fået, har svaret til årets gennemsnitskvalitet.

Kontrollen har i beretningsåret omfattet de 23 firmaer, som er nævnt i tabel 4, side 794.

I det følgende skal der gives et sammendrag af resultaterne af leveringerne under den selvvirkende kontrol i foråret 1958.

Der er undersøgt i alt 3 884 prøver af kløver-, græs- og roefrø af 1 078 partier, medens der i 1957 af disse artsgrupper blev undersøgt 3 829 prøver af 1 121 partier.

Hertil kommer i år 39 prøver af 16 partier frø af grønfoderplanter fra de to firmaer, som har disse under kontrol, medens der i fjor, da denne kontrol endnu var obligatorisk, blev undersøgt 496 prøver af 171 partier grønfoderplanter. Der er i 1958 kontrolleret 3 464 191 kg kløver-, græs- og roefrø, medens der i 1957 kontrolleredes 3 613 277 kg af disse artsgrupper, som det nærmere fremgår af specifikationen, side 798.

Tabel 4, der omfatter kløver- og græsfrø — undtagen frøblandinger — samt roefrø, giver en oversigt over, hvorledes de forskellige firmaers leveringer har svaret dels til garantitallene, dels til årets gennemsnitstal.

I rubrik 1 er opført, hvor mange prøver der er undersøgt for hvert firma, og som det ses af denne rubrik, er firmaerne i tabellen ordnede efter antallet af undersøgte prøver; men prøveantallet kan ikke tages som et mål for firmaernes salg af frø, idet prøvernes antal mere må rette sig efter antallet af partier, firmaet udbyder, end efter frømængden.

Tallene i rubrik 2 angiver, hvor mange pct. af leveringerne firmaet har erstatningspligt for, fordi enten renhed eller spireevne ikke inden for de gældende latituder har svaret til garantien.

Det vil ses, at 18 firmaer er helt fri for erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne. For 2 firmaer berører erstatningspligten mindre end 1 pct. af leveringerne, medens erstatningspligten for 3 andre firmaer omfatter fra 1,50 til 4,25 pct. af deres leveringer.

Da de kontrollerede firmaer kan ansætte garantitallene for det frø, de udbyder, ganske som de vil, er erstatningspligten imidlertid intet mål for, hvilke kvaliteter der er leveret. For at få et udtryk herfor, må man sætte de leverede kvaliteter i forhold til en fast målestok. Som sådan målestok benyttes i henhold til overenskomsten om den selvvirkende kontrol Statsfrøkontrollens gennemsnitstal for året, og i rubrik 3 er anført, hvor mange pct. af hvert firmas salg der ikke inden for de gældende latituder har svaret til disse gennemsnitstal.

De oplysninger, tallene i de to rubrikker giver, supplerer hinanden. Har et firma ifølge rubrik 2 ingen eller næsten ingen erstatningspligt, men rubrik 3 viser, at en meget stor del af leveringerne ikke har svaret til årets gennemsnit, fremgår det heraf, at det fine resultat i rubrik 2 er opnået ved, at garantitallene har været lave og ikke ved, at leveringerne har været af særlig fin kvalitet. Taget under eet er det kun 2,2 pct. af firmaernes leveringer, der ikke inden for latituderne har svaret til årets gennemsnitskvalitet. To firmaer har leveret alt frø svarende til denne kvalitet, og seks andre har leveret mere end 99 pct. svarende til denne standard.

Af tallene i rubrik 2 fremgår det ikke, hvor meget renheden eller spireevnen har været for lav. Ethvert kg, der har været erstatningspligt for, har, hvad enten partiet har manglet lidt eller meget i at svare til garantien, haft samme indflydelse på beregningen af de i rubrik 2 anførte tal. Har et firma haft et stort parti med en ganske lille mangel i forhold til garantital eller gennemsnitstal, vil dette bevirke, at firmaet kommer til at stå ugunstigt i rubrik 2 eller 3, hvorimod et lille parti kun får ringe indflydelse på tallene i disse rubrikker, selv om det har udvist meget store mangler.

Et bedre mål for manglerne med hensyn til renhed og spireevne har man i den vægtmængde af rent spiredygtigt frø, som er leveret for lidt i de erstatningspligtige leveringer. Denne størrelse

Tabel 4. Oversigt over, hvorledes de undersøgte prøver af de kontrol-
til de garanterede tal og til gennemsnitstallene for

De kontrollerede firmaer	Antal undersøgte prøver	For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har renheden eller spireevnen for nedennævnte antal kg ikke svaret til	
		garantien	årets gennemsnitstal
	1	2	3
A/S Det jydsk Frøavlskompani, Randers . . .	323	0	2.9
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens . .	277	0	1.9
Fr. Dreyer A/S, Århus	215	0	2.5
A/S Frøcontoret, Kolding	188	0	1.0
A/S Langelands Frøavls-Kompagni, Rudkøbing	175	0	3.8
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	163	0.70	6.1
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	159	0	0
Syd-Stevns & Herfølge Frøhandel A/S, Herfølge	148	2.20	6.4
N. C. Kraglund, Hjørring	139	0	0.02
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	130	0	0.03
M. Jørgensens Markfrøforretn. A/S, Grejsdalen	124	0	0.04
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	121	0	0.9
A/S Sønderjydsk Frøforsyning, Åbenrå	120	0	0
Nordjysk Frøkompagni, Hjørring	119	0.77	4.7
Sukkerfabriken, Nykøbing Lmt., Nykøbing F.	108	0	2.9
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	107	0	0.9
Det sjæll. Frøavlskompani A/S, Kalundborg .	87	4.25	12.3
A/S Anton Nielsens Frøavl & Frøeksport, Alminde	85	0	1.3
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	77	1.50	8.8
A/S Holbæk Frøkompagni, Holbæk	67	0	0.6
Johs. Steffensens Frøhandel, Holstebro	57	0	0
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	52	0	4.2
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Århus	25	0	2.2
Ialt 1957—58	3066	0.17	2.2
Ialt forrige år (1956—57)	3057	0.39	2.5

lerede firmaers leveringer af kløver-, græs- og roefrø har svaret
1957—58 for renhed, spireevne og ukrudtsindhold.

For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret, har der i de leveringer, der		For hvert 100 kg frø, firmaet har leveret af de arter, for hvilke der skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold,			
medfører erstatningspligt (rubrik 2)	er ringere end årets gennemsnit (rubrik 3)	har nedennævnte antal kg haft for højt indhold af ukrudt i forhold til		har der i de leveringer,	
				der medfører erstatningspligt (rubrik 6)	hvis ukrudtsindhold er højere end årets gennemsnitstal (rubrik 7)
manglet nedennævnte antal kg rent spiredygtigt frø i forhold til		været nedennævnte antal kg ukrudt for meget i forhold til			
garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal	garantien	årets gennemsnitstal
4	5	6	7	8	9
0	0.191	0	1.8	0	0.0090
0	0.123	0.06	4.9	0.0002	0.0290
0	0.218	0	0	0	0
0	0.081	0	0.2	0	0.0010
0	0.119	0	0.4	0	0.0013
0.059	0.451	0	0	0	0
0	0	0	0	0	0
0.262	0.640	0	0	0	0
0	0.002	0	0.3	0	0.0012
0	0.005	0	11.0	0	0.0943
0	0.004	0	0	0	0
0	0.069	0	0.1	0	0.0002
0	0	0	3.4	0	0.0131
0.050	0.338	0	0	0	0
0	0.120	0	3.6	0	0.0108
0	0.100	0	0	0	0
0.127	1.064	0.04	0.5	0.0002	0.0022
0	0.105	0.24	0.6	0.0012	0.0022
0.118	0.877	0	0	0	0
0	0.037	0	1.4	0	0.0038
0	0	0	0	0	0
0	0.351	0	17.7	0	0.0545
0	0.096	0	0	0	0
0.014	0.157	0.01	1.8	0.0001	0.0073
0.032	0.205	0.24	1.3	0.0029	0.0047

er beregnet for hvert firma og i rubrik 4 angivet i pct. af den leverede frømængde. På tilsvarende måde har man i rubrik 5 angivet, hvor meget rent spiredygtigt frø der, målt med årets gennemsnitstal, har været for lidt i de leveringer, der ikke har svaret til disse gennemsnitstal. Tallene i rubrikkerne 4 og 5 supplerer altså på lignende måde hinanden som omtalt for rubrikkerne 2 og 3.

Rubrikkerne 6, 7, 8 og 9 angår ukrudtsindhold i leveringerne. Da der ikke under den selvvirkende kontrol skal garanteres med hensyn til ukrudtsindhold i frø af bede, kålroe og turnips, er disse arter ikke medregnet i rubrikkerne 6—9, der altså omfatter græs-, kløver- og gulerodsfrø.

I rubrik 6 er angivet, hvor mange pct. af den leverede frømængde der er blevet erstatningspligt for på grund af for højt ukrudtsindhold i forhold til garantien, og i rubrik 7 er meddelt, hvor mange pct. af leveringerne der havde for højt ukrudtsindhold i forhold til årets gennemsnit. Tallene i disse to rubrikker bør altså sammenholdes på lignende måde som omtalt for rubrik 2 og 3.

Det ses af rubrik 6, at 20 firmaer fuldt ud har overholdt deres garantier med hensyn til ukrudtsindhold, men rubrik 7 viser, at 13 af disse firmaer har leveret større eller mindre mængder frø, der med hensyn til ukrudtsindholdet ikke svarer til årets gennemsnit. For et enkelt firma har 17,7 pct. af leveringerne indeholdt mere ukrudt, end hvad der svarer til årets gennemsnitskvalitet, og for et andet firma gælder dette 11,0 pct. af leveringerne.

Endelig har man udregnet og i rubrik 8 angivet, hvor mange kg ukrudtsfrø der pr. 100 kg leveret frø fandtes mere end garanteret i de leveringer, for hvilke der er erstatningspligt for ukrudt, og i rubrik 9 er på tilsvarende måde angivet, hvor meget ukrudtsfrø der i de leveringer, som ikke svarede til gennemsnittet for året, er for meget i forhold til dette gennemsnit.

I tabellens næstnederste linie har man for alle de forhold, der omtales i tabellen, anført de pågældende værdier under eet for alle firmaer, og i den nederste linie er de tilsvarende tal for 1956—57 anført for de arter, tabellen omfatter.

Ialt er der af de frøarter, tabel 4 omfatter, kontrolleret 2 485 554 kg, hvoraf 4 231 kg eller 0,17 pct. medfører erstatningspligt for mangler ved renhed eller spireevne, men 53 462 kg eller 2,2 pct. har ikke inden for latituderne svaret til årets

gennemsnit. De frøarter, der kontrolleres for ukrudtsindhold, udgør i alt 1 487 365 kg, hvoraf 194 kg eller 0,01 pct. medfører erstatningspligt for ukrudtsindhold; men 26 919 kg eller 1,8 pct. af leveringerne har haft højere ukrudtsindhold, end hvad der inden for latituden svarer til årets gennemsnit.

Som nævnt er leveringerne af grønfoderplanter ikke taget med i tabel 4 i modsætning til tidligere år, da alle firmaer havde disse arter under kontrollen. Der er i 1958 solgt 28 072 kg frø af grønfoderplanter under den selvvirkende kontrol omfattende 16 partier, hvoraf i alt 39 prøver er undersøgt. Alle partier svarede til de givne garantier, og kun spireevnen af et enkelt parti ærter svarede ikke til Statsfrøkontrollens gennemsnitstal.

20 af de firmaer, hvis salg har været underkastet den selvvirkende kontrol, har solgt større eller mindre mængder af blandinger af græs- og kløverfrø — i alt 978 637 kg.

Ved salg af frøblandinger skal det opgives, hvor mange procent de indeholder af hver enkelt frøart. Spireevnen samt avlsland, sort og stamme skal opgives for hver art, der indgår i blandingen. Endvidere opgives den samlede renheds- og ukrudtsprocent for blandingen.

Blandingsforholdet kontrolleres ved almindelig renhedsundersøgelse af de foreliggende prøver. For spirings vedkommende undersøges for hver prøve kun enkelte af de arter, som findes deri, væsentlig fordi en gennemført spiringsanalyse af alle de arter, der findes i en sådan prøve, ville medføre et uforholdsmæssigt stort og derfor også meget bekosteligt arbejde. Skønt Statsfrøkontrollen vælger forskellige arter til spiringsundersøgelse, hvor der foreligger flere prøver af samme parti, eller hvor der foreligger flere prøver af frøblandinger fra samme leverandør, er den mulighed ikke udelukket, at spireevnen af en eller anden art, som indgår i blandingerne i små mængder, ikke bliver kontrolleret. Kontrollen er altså ikke fuldt så effektiv for frøblandinger som for frø, der sælges i ublandet tilstand.

I tabel 5 er anført forskellige forhold vedrørende kontrollen med frøblandinger for hvert firma, der har deltaget i dette salg.

Der er i 1957—58 under den selvvirkende kontrol undersøgt 818 prøver af 161 frøblandinger. For 5 af disse blandinger er der erstatningspligt.

Omstående er givet en oversigt over salget af kløver-, græs- og roefrø under den selvvirkende kontrol i 1958 sammenlignet med salget de 2 foregående år.

Salg under den selvvirkeende kontrol

	1958	1957	1956
Kløverfrø	689434 kg	750926 kg	815103 kg
Græsfrø	794663 »	846398 »	915606 »
Frøblandinger	978637 »	977738 »	1012652 »
Roefrø	1001457 »	1038215 »	1095352 »
Ialt	3464191 kg	3613277 kg	3838713 kg

Tabel 5. Undersøgelser af frøblandinger.

De kontrollerede firmaer	Antal undersøgte prøver	Antal partier under kontrol	Mængden af solgte frøbland. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø	Antal partier, for hvilke der er erstatningspligt	Erstatningspligtig mængde frøbl. i pct. af firmaets salg af kløver- og græsfrø
A/S Det jydsk Frøavlskompani, Randers . . .	154	24	45.3	0	0
Jydsk Markfrøkontor A/S, Randers	134	16	73.7	0	0
Østergaards Frøavl A/S, Stensballe, Horsens.	103	20	40.6	2	3.1
M. Jørgensens Markfrøforretning A/S, Grejsd.	70	9	63.2	0	0
Fr. Dreyer A/S, Århus	36	8	25.4	0	0
A/S Frøcontoret, Kolding	36	7	35.3	0	0
A/S Skive Markfrøkontor, Skive	36	8	46.7	0	0
A/S Morsø Frøkontor, Nykøbing Mors	34	7	48.8	2	4.1
Langelands Frøavls-Komp. A/S, Rudkøbing . .	27	5	13.4	1	0.3
Nordjysk Frøkompani, Hjørring	27	7	31.7	0	0
A/S Sønderjysk Frøforsyning, Åbenrå	25	5	33.2	0	0
N. C. Kraglund, Hjørring	24	4	12.6	0	0
A/S Anton-Nielsens Frøavl & Frøeksport, Almind	24	7	44.0	0	0
Ølandenes Frø-Kontor A/S, Rudkøbing	20	5	14.0	0	0
Dybro Jørgensen A/S, Sindal	16	8	19.9	0	0
Alsisk Frøavl A/S, Sønderborg	13	6	27.7	0	0
Sydfyns Frøavl A/S, Svendborg	13	3	21.0	0	0
Det sjæll. Frøavlskompani A/S, Kalundborg . .	11	3	21.9	0	0
I. C. Helm-Petersens Frøavl A/S, Århus	10	8	67.8	0	0
Johs. Steffensens Frøhandel, Holstebro	5	1	42.7	0	0
Ialt	818	161		5	

Det samlede salg af kløver-, græs- og roefrø under den selv-virkende kontrol var i 1958 ca. 150 tons mindre end i 1957. Ifølge den tælling af markfrøsalget, som foretages af Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø, og som der er redegjort for i årsberetningens afsnit VII, side 799, var det samlede salg af kløver- og græsfrø til indenlandsk forbrug i foråret 1958 8 121 tons, og da salget under den selv-virkende kontrol i 1958 var 2 463 tons kløver- og græsfrø, udgør salget under denne kontrol 30,3 pct. af det samlede salg.

For roefrø var det samlede salg i 1958, når der ses bort fra salget af sukkerroefrø til fabriksbrug, 3 520 tons, hvoraf 1 001 tons eller 28,5 pct. under den selv-virkende kontrol.

Ved studium af tabellerne 4 og 5 bør man erindre, at frøets værdi til udsåning ikke er bestemt alene af de egenskaber, der er omhandlet i tabellerne, men tillige i høj grad af dets herkomst (avlsland, sort og stamme). For nogle frøarters vedkommende er dette forhold af så afgørende betydning, at frø fra det bedste avlssted eller af den bedste stamme absolut bør foretrækkes, selv om det i renhed eller spireevne ikke helt kan stå mål med, hvad der udbydes fra mindre egnede avlssteder eller af 2. classes stammer.

I erkendelse af dette forholds vigtighed er det i overenskomsten om den selv-virkende kontrol fastsat, at firmaerne på bestillingssedler m. v. skal opgive avlsland, sort og stamme for alle partier. Nogen kontrol vedrørende disse forhold foretages ikke i henhold til overenskomsten.

Den selv-virkende kontrol omfatter i foråret 1959 de i tabel 4, side 794, nævnte 23 firmaer.

VII. Det indenlandske forbrug af kløver-, græs- og roefrø.

Under afsnittet om Statsfrøkontrollens selv-virkende kontrol har der i tidligere år i forbindelse med forbruget af kløver-, græs- og roefrø under denne kontrol været anført det samlede indenlandske forbrug af dette frø fordelt på art, avlsland, sort og stamme, således som det er optalt af Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø.

Da angivelserne vedrørende fordelingen på art, avlsland, sort og stamme af forbruget under den selv-virkende kontrol nu er udgået, fordi denne fordeling ikke fandtes af speciel interesse for det kontrollerede salg, skal der her i et særligt afsnit gives en

Tabel 6.
Forbrug af kløver- og græsfrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1958			Salg i foråret 1957			Gns. salg 1951 - 52 - 53 - 54 og - 56	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	procent af det samlede salg af kløver- og græsfrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	procent af det samlede salg af kløver- og græsfrø	tons	procent af det samlede salg af kløver- og græsfrø
Tidlig rødkløver	281		3.5	323		3.9	412	4.0
Stammer med romertal IV.....	1	0.4						
» » » III.....	227	80.8		265	82.1			
» » » II.....	0	0		10	3.1			
Hjelm.....	49	17.4		46	14.2			
Anden dansk avl	4	1.4		1	0.3			
Udenlandsk avl	—	—		1	0.3			
Halvsildig rødkløver	1832		22.6	1878		22.5	1826	20.1
Stammer med romertal IV.....	4	0.2		0	0			
» » » III.....	1826	99.6		1868	99.4			
» » » II.....	0	0		8	0.4			
Anden dansk avl	1	0.1		1	0.1			
Udenlandsk avl	1	0.1		1	0.1			
Hvidkløver	830		10.2	787		9.4	796	8.1
Stammer med romertal II.....	581	70.0		312	39.6			
» » » I.....	217	26.1		426	54.1			
Anden dansk avl	32	3.9		40	5.1			
Udenlandsk avl.....	—	—		9	1.2			
Alsikekløver	82		1.0	92		1.1	100	1.1
Stammer med romertal II.....	38	46.3		44	47.8			
Anden dansk avl.....	44	53.7		40	43.5			
Anden udenlandsk avl.....	0	0		8	8.7			
Humlesneglebælg, dansk avl	362	100	4.5	307	100	3.7	679	7.1
Lucerne	247		3.0	350		4.2	451	5.1
Dansk avl.....	—	—		2	0.6			
Fransk avl.....	142	57.5		282	80.6			
Amerikansk og kanadisk avl.....	105	42.5		66	18.8			
Anden udenlandsk avl.....	0	0		—	—			
Gul rundbælg, dansk avl	3	100	—	3	100	—	7	—
Atm. kællingetand	34		0.4	44		0.5	51	0.5
Stammer med romertal II.....	14	41.2		18	40.9			
Anden dansk avl.....	5	14.7		8	18.2			
Udenlandsk avl.....	15	44.1		18	40.9			
Ialt bælgplantefrø	3671		45.2	3784		45.3	4322	47.1

Tabel 6 (fortsat).

Forbrug af kløver- og græsfrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1958			Salg i foråret 1957			Gns. salg 1951 - 52 - 53 - 54 og - 56	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø	tons	pct. af det saml. salg af kløver- og græsfrø
imothe	625		7.7	658		7.9	659	7.3
Stammer med romertal III.....	312	49.9		4	0.6			
» » » II.....	221	35.4		477	72.5			
Anden dansk avl.....	1	0.1		17	2.6			
Udenlandsk avl.....	91	14.6		160	24.3			
lm. rajgræs, tidlig	503		6.2	521		6.2	668	7.4
Stammer med romertal III.....	193	38.4		3	0.6			
Pajbjerg I.....	160	31.8		418	80.2			
Anden dansk avl.....	150	29.8		100	19.2			
lm. rajgræs, sldig	1308		16.2	1313		15.7	1351	14.9
Stammer med romertal III.....	1020	78.0		10	0.8			
» » » II.....	288	22.0		1301	99.1			
Anden dansk avl.....	0	0		2	0.1			
tal. rajgræs	221		2.7	248		3.0	325	3.6
Dansk avl med stammenavn.....	219	99.1		246	99.2			
Anden dansk avl.....	2	0.9		2	0.8			
ngsvingel	993		12.2	1016		12.1	954	10.5
Stammer med romertal II.....	984	99.1		992	97.6			
» » » I.....	4	0.4		16	1.6			
Anden dansk avl.....	5	0.6		8	0.8			
ød svingel, dansk avl	128	100	1.6	145	100	1.7	114	1.3
tivbladet svingel, dansk avl	8	100	0.1	8	100	0.1	6	0.1
gerhejre	34		0.4	35		0.4	54	0.6
Dansk avl med stammenavn.....	29	85.3		29	82.9			
Anden dansk avl.....	5	14.7		6	17.1			
fundegræs	441		5.4	448		5.4	431	4.8
Stammer med romertal II.....	373	84.6		389	86.8			
» » » I.....	—	—		30	6.7			
Anden dansk avl.....	68	15.4		29	6.5			
lm. rapgræs	56		0.7	55		0.7	59	0.6
Dansk avl med stammenavn.....	23	41.1		24	43.6			
Anden dansk avl.....	33	58.9		31	56.4			
ngrapgræs	133		1.6	122		1.5	104	1.1
Stammer med romertal I.....	107	80.5		101	82.8			
Anden dansk avl.....	25	18.8		20	16.4			
Udenlandsk avl.....	1	0.7		1	0.8			
Ialt græsfrø	4450		54.8	4569		54.7	4725	52.2

Tabel 7.
Forbrug af roefrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland og stamme	Salg i foråret 1958			Salg i foråret 1957			Gens. salg 1951 - 52 - 5 - 54 og - 56	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	pct. af det saml. salg af roefrø
Runkelrøe	259		5.5	278		5.8	431	8.5
Barres Øtofte Nova XI	119	45.9		126	45.3			
» » » X	25	9.7		34	12.2			
» Øtofte X	1	0.4		2	0.7			
» Strynø X	12	4.6		11	4.0			
» Ferritslev X	31	12.0		31	11.1			
Anden Barres	2	0.8		1	0.4			
Hunsballe XI	69	26.6		72	25.9			
Anden runkelrøe	0	0		1	0.4			
Fodersukkerroe	2257		48.2	2288		47.7	2407	47.7
Pajbjerg Rex XI	318	14.1		436	19.1			
» » X	6	0.3		18	0.8			
Rød Øtofte XI	244	10.8		269	11.8			
» » X	46	2.0		46	2.0			
Gul Dæno XI	1388	61.5		1217	53.1			
» » X	4	0.2		39	1.7			
Hvid Øtofte XI	77	3.4		79	3.5			
Gul Øtofte X	0	0		3	0.1			
Pajbjerg Korsroe XI	98	4.3		108	4.7			
Hvid Strynø X	24	1.1		25	1.1			
Anden fodersukkerroe, dansk avl ..	52	2.3		48	2.1			
Sukkerroe til fabriksbrug	1167	100	24.9	1298	100	27.1	1152	22.8
Sukkerroe til foderbrug	226		4.8	221		4.6	237	4.7
Hinderupgård XI	209	92.6		194	87.8			
» » X	1	0.4		9	4.0			
Hunsballe XI	15	6.6		17	7.7			
» » X	1	0.4		1	0.5			
Anden sukkerroe til foderbrug ..	—	—		—	—			
Kålrøe, Bangholm	293		6.3	225		4.7	271	5.4
Pajbjerg Sahna XI	75	25.6		7	3.1			
Hinderupgård XI	28	9.6		—	—			
» » X	2	0.7		30	13.3			
Wilby Øtofte XI	128	43.6		—	—			
» » X	30	10.2		100	44.5			
Øtofte XI	12	4.1		—	—			
» » X	5	1.7		31	13.8			
Pajbjerg XI	11	3.8		—	—			
» » X	2	0.7		57	25.3			

Tabel 7 (fortsat).
Forbruget af roefrø, fordelt efter art, avlsland, sort og stamme.

Art, avlsland, sort og stamme	Salg i foråret 1958			Salg i foråret 1957			Gens. salg 1951-52-53 -54 og -56	
	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	procentisk for- deling inden for arten	pct. af det saml. salg af roefrø	tons	pct. af det saml. salg af roefrø
Kålroe, Wilhelmsburger	390		3.3	381		7.9	401	8.0
Reform XI	4	1.0		—	—			
Trifolium XI	82	21.0		3	0.8			
» X	52	13.3		133	34.9			
Øtofte XI & F	171	43.9		0	0			
» X & E	81	20.8		245	64.3			
Andre kålroer	18		0.4	32		0.7	65	1.3
Rekord, Tåstrupgård XI	—	—		—	—			
» X	18	100		21	65.6			
Grønhovedet Hunsballe	—	—		3	9.4			
Andre gulkødede kålroer	—	—		5	15.6			
Hvidkødede kålroer	—	—		3	9.4			
Furnips, gulkødet	53		1.1	45		0.9	48	1.0
Yellow Tankard, Roskilde IX	19	35.8		16	35.5			
» Pajbjerg IX	11	20.8		8	17.8			
» Hinderupg. IX	13	24.5		8	17.8			
Fynsk bortfelder, Roskilde VII	5	9.4		—	—			
» Hundsløv VII	2	3.8		3	6.7			
Andre gulkødede	3	5.7		10	22.2			
Furnips, hvidkødet	8		0.2	13		0.3	11	0.2
Majturnips, Roskilde B	1	12.5		1	7.7			
Østersundom, Amagergård V	3	37.5		3	23.1			
Grey stone	1	12.5		1	7.7			
Andre hvidkødede	3	37.5		8	61.5			
Gulerod	16		0.3	16		0.3	22	0.4
Stammer med romertal X	8	50.0		7	43.8			
» VII	—	—		—	—			
Anden gulerod, dansk avl	8	50.0		9	56.2			
» udenlandsk avl	—	—		—	—			
Ialt roefrø	4687		100	4797		100	5045	100

oversigt over det samlede indenlandske forbrugs fordeling, hvilket skønnes stadig at være af interesse for læserne af nærværende beretning.

Tabel 6 omfatter forbruget af kløver- og græsfrø og tabel 7 forbruget af roefrø.

Tallene er udregnet på grundlag af oplysninger, som Landbrugsministeriets udvalg vedrørende ind- og udførsel af frø hvert år indhenter ved udsendelse af spørgeskemaer til besvarelse pr. 1. juli af alle frøfirmaer, der har detailsalg af frø til forbrug her i landet.

Som det fremgår af tabellerne, er forbruget af de enkelte stammer eller grupper heraf angivet i tons. Endvidere er det procentiske forbrug angivet dels inden for de enkelte arter, dels for arterne eller grupperne i forhold til det samlede forbrug.

Tabellerne omfatter årene 1958 og 1957 og endvidere gennemsnittet for de fem år 1956, 1954, 1953, 1952 og 1951. Efter den dårlige frøhøst i 1954 var salget i 1955 unormalt, hvorfor man har udeladt dette år ved dannelsen af det forannævnte femårs-gennemsnit.

De mængder af kløver- og græsfrø, der er indgået i frøblandinger, er indregnet i de pågældende arter, sorter eller stammer både i de absolutte mængder og ved den procentiske fordeling.

Tabel 6 viser, at det samlede salg af bælgplantefrø i 1958 har været lidt lavere end i 1957 og væsentlig lavere end gennemsnittet for det anførte femår. Procentisk af det samlede salg af kløver- og græsfrø er salget i 1958 og 1957 omtrent ens, men 2—3 procent lavere end i femåret. Nedgangen skyldes navnlig mindre salg af humlesneglebælg og lucerne.

Salget af græsfrø har ligeledes været lidt lavere i 1958 end i 1957 og 2—300 tons lavere end i femåret, men procentisk har salget af græsfrø været 2—3 procent højere i 1958 og 1957 end i femåret.

Bortset fra lucerne og kællingetand har næsten hele salget været af dansk avl.

Af tabel 7, der giver oversigt over forbruget af roefrø, fremgår, at salget af runkelroefrø i 1958 og ligeledes i 1957 har været noget lavere end gennemsnittet for det anførte femår. Salget af de øvrige anførte arter eller sorter af roefrø viser kun mindre variation mellem 1958, 1957 og femårs-gennemsnittet.

VIII. Undersøgelser vedrørende sortsrenhed og stammeægthed samt sygdomsangreb.

I. Adskillelse af varieteter og sorter i laboratoriet.

a. Sortsrenhedsundersøgelse af byg.

Undersøgelserne i laboratoriet for sortsrenhed af byg har i året 1957—58 igen været af betydeligt omfang, idet der er undersøgt 4 539 prøver. I sammenligning med sidste beretningsår er dette en stigning på 1 668 prøver eller 58 pct., idet der da blev undersøgt 2 871 prøver. Af de 4 539 prøver er 3 670 prøver undersøgt for sortsrenhed alene i laboratoriet, medens de øvrige 869 prøver tillige er undersøgt for sortsrenhed i kontrolmarkerne, og sortsrenhedsundersøgelsen i laboratoriet er for disse sidste prøver et led i kontrolmarksundersøgelsen.

Fordelingen af de 4 539 bygprøver efter det ved indsendelsen opgivne sortsnavn samt efter sortsrenhed fremgår af tabel 8.

De prøver, der er benævnt Archer, består antagelig overvejende af Abed Archer, men da de forskellige Archersorter ikke kan adskilles i laboratoriet på grundlag af kærnerne, kan nogle af prøverne også være af anden sort inden for denne gruppe.

For en del sorter gælder, at sortsrenheden antagelig er lidt mindre, end tabellen giver udtryk for, da disse sorter vanskeligt lader sig adskille fuldstændigt, hvorfor en indblanding af den ene i den anden ikke altid kan påvises.

Af tabel 8 fremgår, at der i næsten halvdelen af prøverne er fundet kærner af fremmed sort, og tabellen viser endvidere, at indblandingen af fremmed sort i en stor part af disse prøver har været meget betydelig. Ca. 5 pct. af alle prøver indeholdt mindst 50 pct. kærner af fremmed sort og måtte derfor betegnes som forkert sortsbenævnt, og for yderligere ca. 11 pct. af prøverne var indblandingen over 5 pct.

Tabel 8 viser endvidere, at sortsrenheden er ret forskellig for de forskellige sorter. Særlig lav er sortsrenheden for Pajbjerg Drost, af hvilken næsten halvdelen af prøverne var forkert sortsbenævnt. Dette skyldes imidlertid, at en betydelig del af de prøver, der indsendes under dette sortsnavn, i virkeligheden er Pajbjerg Drost A. Også Proctorbyg viser en meget lav sortsrenhed med ca. 8 pct. af prøverne forkert sortsbenævnt og andre 15 pct., der har over 5 pct. indblanding. Endvidere har også forholdsvis mange af prøverne af Carlsberg haft store indblandinger eller været forkert sortsbenævnt.

Tabel 8. Fordelingen af undersøgte bygprøver 1957—58 efter opgivet sortsnavn og indhold af fremmed sort.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.							Antal prøver ialt	Pct. af det saml. antal prøver	
	0	0.1—1.0	1.5—5.0	5.5—8.0	8.5—14.5	15.0—50.0	Forkert sortsbenævnt			
Carlsberg.....	670	305	172	39	35	85	84	1390	30.6	
Weibulls Herta.....	281	199	225	50	41	39	21	856	18.8	
Svaløf Bonus.....	428	85	59	24	7	36	30	669	14.7	
Proctor.....	263	91	60	18	21	39	42	534	11.8	
Carlsberg II.....	318	79	20	7	3	7	10	444	9.8	
Weibulls Rika.....	211	47	17	2	7	7	6	297	6.5	
Abed Maja.....	55	14	2	1	3	1	2	78	1.7	
Svaløf Freja.....	32	17	5	3	3	3	1	64	1.4	
Pajbjerg Drost.....	28	3	1				22	54	1.2	
Svaløf Ymer.....	39	1			1	1	1	43	0.9	
Abed Kenia.....	18	4	2			2	4	30	0.6	
Archer.....	5	5	1			3	4	18	0.4	
Pajbjerg Drost A....	16	1					1	18	0.4	
Domen.....	5	1		1		2	3	12	0.2	
Abed Mentor.....	9							9	0.2	
» Archer.....	6					1	1	8	0.2	
Hafnia.....	7							7	0.2	
Alfa.....	1					1		2	0.1	
Øtofte Fero.....		1					1	2	0.1	
Piroline.....	1					1		2	0.1	
Weibulls Ingrid.....	2							2	0.1	
I alt.....	antal	2395	853	564	145	121	228	233	4539	100
	pct.	52.8	18.8	12.4	3.2	2.7	5.0	5.1	100	

Nedenstående oversigt viser, hvorledes sortsrenheden har været i 1957—58 sammenlignet med de 9 foregående år.

Tallene i oversigten angiver procenten af bygprøver, der falder i de anførte sortsrenhedsklasser.

pct. kærner af fremmed sort	1948	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957
	—49	—50	—51	—52	—53	—54	—55	—56	—57	—58
0	98	91	94	93	81	72	71	59	65	53
0.1—1.0	5	5	4	3	6	12	13	17	15	19
1.5—5.0	1	1	1	1	3	6	7	10	10	12
5.5—8.0	—	1	—	1	1	2	2	3	2	3
over 8.0	1	2	1	2	9	8	7	11	8	13

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

Det fremgår af oversigten, at det fald i den gennemsnitlige sortsrenhed, som er sket i de senere år, er fortsat i 1957—58.

Årsagerne til tilbagegangen i den gennemsnitlige sortsrenhed kan ikke i fuldt omfang udredes af de oplysninger, der haves om prøverne, men en væsentlig årsag er dog, at den del af prøverne, som stammer fra bygpartier, der undersøges med anvendelse som maltbyg for øje, har været stærkt stigende i de senere år, og disse prøver har gennemgående en betydelig lavere sortsrenhed end de prøver, der stammer fra sædekornshandelen, hvis sortsrenhed er ret høj.

b. Adskillelse af hvid og gul havre.

I beretningsåret er 446 havreprøver undersøgt for indhold af kærner af anden farve. 409 prøver er opgivet at være hvid havre, medens 37 ifølge det opgivne sortsnavn er gul havre. Kun 29 prøver er indsendt specielt for denne undersøgelse eller i forbindelse med andre laboratorieundersøgelser, medens 417 prøver er indsendt til undersøgelse i kontrolmarkerne, og ovennævnte laboratorieundersøgelse er et led i sortsrenhedsbestemmelsen i kontrolmarkerne.

I tabel 9 er de 446 havreprøver grupperet sortsvis og efter indholdet af kærner med afvigende farve.

9,2 pct. af prøverne har været helt fri for kærner af anden farve. Langt den største del af prøverne, nemlig 72,6 pct., indeholder fra 0,01—0,10 pct. og størstedelen af disse kun ganske enkelte kærner pr. kg.

Af tabellen fremgår endvidere, at sorten Abed Paluhavre har et større indhold af gule kærner end de øvrige hvide havresorter. Denne sort er af forædleren udsendt med 0,2—0,4 pct. gule kærner. Dette indhold er i årenes løb tiltaget, så det for de i 1957—58 undersøgte prøver udgjorde gennemsnitlig 0,6 pct.

Under andre sorter er opført 12 havreprøver. Af disse havde 7 prøver intet eller kun et mindre indhold af kærner med afvigende farve.

Disse prøver var af sorterne: Weibulls 16004, Aberystwyth D 1670, Regent 97, Svaløf Vg 1534 f, Pendek, Civena og Vigor. De øvrige 5 prøver, der var af sorterne: Svaløf 01672, Nestor, Svaløf A 01680, Lohmans Vollbringer og Tamisto Sisus, havde et indhold af henholdsvis 0,12 pct., 0,32 pct., 0,45 pct., 0,46 pct. og 1,29 pct. kærner med afvigende farve.

Tabel 9. Fordelingen af undersøgte havreprøver 1957—58 efter opgivet sortsnavn og indhold af kærner med afvigende farve.

Sort	Antal prøver med indhold af kærner med afvigende farve i pct.						Antal prøver i alt	Pct. af det saml. antal prøver
	0	0.01—0.10	0.11—0.50	0.51—1.00	1.01—5.00	5.01—50.00		
Svaløf Stål.....	17	214	3		1		235	52.7
Abed Max.....	15	28					43	9.6
» Palu.....		4	6	32			42	9.4
Svaløf Guldregn II...		14	8	7	7		36	8.1
» Blenda.....	2	15					17	3.8
Marne.....	3	7					10	2.2
Svaløf Ørn E.....		10					10	2.2
Pajbjerg Rex.....	2	7					9	2.0
Abed Minor.....		2	4				6	1.4
Pajbjerg Rex A.....		5					5	1.1
Svaløf Føld.....		3	2				5	1.1
Borris Opus II.....		1	3				4	0.9
Heine's Silber II.....	1	3					4	0.9
Svaløf Ørn.....		3					3	0.7
Borris Opus.....			1	2			3	0.7
Pegase.....		2					2	0.5
Andre sorter.....	1	6	4		1		12	2.7
I alt.....	antal...	41	324	31	41	9	446	100
	pct.....	9.2	72.6	7.0	9.2	2.0	100	

c. Andre undersøgelser.

I beretningsåret blev der indsendt 25 aks- eller topprøver til sortsbestemmelse, nemlig 17 prøver byg, 6 prøver hvede, 1 prøve havre og 1 prøve rug. Desuden blev der indsendt 4 prøver til afgørelse af, om det var flyvehavre.

Endelig blev der indsendt 4 prøver rug til undersøgelse for, om det var vårrug eller vinterrug. Disse prøver blev udsået i skåle i laboratoriet til iagttagelse af væksten og botaniske karakterer i en periode af ca. 6 uger.

2. Undersøgelser i kontrolmarkerne.

I året 1958 har antallet af undersøgte prøver været noget mindre end i det foregående år, idet kontroldyrkningen har omfattet 3 521 prøver mod 3 834 prøver året forud. Disse prøver har været udsået i 14 319 parceller på et samlet areal af 27,7 ha.

Kontrolmarkerne har været beliggende på Brøndgården pr. Ballerup, Albertslund pr. Tåstrup, Højbakkegård pr. Tåstrup og Virumgård pr. Kongens Lyngby.

a. Korn og bælg sæd.

Udsåningen af vintersædsprøverne blev påbegyndt den 26. september og afsluttet den 15. oktober. Spiringen forløb normalt, og prøverne overvintrede stort set tilfredsstillende.

Prøverne af vårsæd blev udsået i tidsrummet 16.—25. april, medens prøverne af bælg sæd først blev udsået den 13. maj. Alle prøverne af vårsæd fik stort set en tilfredsstillende udvikling, men på grund af det sene såtidspunkt og den deraf følgende sene udvikling kunne undersøgelserne vedrørende sygdomme først påbegyndes den 30. juni og undersøgelserne vedrørende sortsægthed en ugestid senere.

Af korn og bælg sæd blev der til undersøgelse i 1958 udsået 1 760 prøver, hvilket er 541 prøver eller ca. 23 pct. færre end sidste år. Af de 1 760 prøver er 11 undersøgt i forbindelse med sortsrenhedsbestemmelsen i laboratoriet og 228 er måle- og studieprøver; disse 239 prøver er undersøgt for Statsfrøkontrollens regning.

For 11 prøvers vedkommende blev undersøgelsen opgivet, efter at udsåningen var foretaget, i de fleste tilfælde fordi plomberingen som kontrolleret sædekorn blev annulleret på grund af mangelfuld kvalitet.

De indsendte, undersøgte prøver udgør herefter 1 510, og kun disse er taget med i de følgende opstillinger. 1 496 prøver er indsendt til sortsrenheds- og sygdomsundersøgelse til garantibrug og 14 til sortsrenhedsundersøgelse til garantibrug. 510 prøver stammer fra den af Statsfrøkontrollen udøvede kontrol med sædekorn.

De 1 510 undersøgte prøver fordeler sig efter arter og varieteter således:

Vinterrug.....	94 prøver	Havre.....	365 prøver
Vårrug.....	3 »	Markært.....	6 »
Vinterhvede.....	145 »	Vikke.....	5 »
Vårhvede.....	27 »	Lupin.....	3 »
Byg.....	862 »		

I tabel 10 er opført resultaterne af sygdomsundersøgelserne for 1 496 prøver, for hvilke der som ovenfor nævnt var anmodet om disse undersøgelser.

Tabel 10. Oversigt over angreb af brand og sribesygge i kornprøver i kontrolmarkerne i 1958.

Kornart og sygdomsangreb	Antal prøver med pct. angrebne planter				Antal prøver ialt	Gennemsnitsangreb pct.	Stærkste angreb pct.
	0	0.01—0.10	0.11—1.00	1.01 og derover			
Vinterrug, antal prøver med stængelbrand	94				94		
Vårrug, » » » » »	3				3		
Vinterhvede, » » » støvbrand . . .	69	48	10	18	145	0.1479	1.36
» » » » stinkbrand . . .	144	1			145	0.0003	0.05
Vårhvede, » » » støvbrand . . .	24	3			27	0.0015	0.02
» » » » stinkbrand . . .	27				27		
Byg, » » » sribesygge . . .	777	74	11		862	0.0054	0.44
» » » » nøgen brand .	153	304	377	28	862	0.2257	3.79
Havre, » » » » » .	365				365		

Angreb af stængelbrand i rug er ikke forekommet. Angreb af støvbrand er forekommet i ca. halvdelen af hvedepøverne, og angrebet har været betydeligt stærkere end i tidligere år. 18 prøver har haft et angreb på over 1,0 pct., og det gennemsnitlige angreb er på 0,15 pct., hvilket er usædvanlig højt sammenlignet med tidligere år. En enkelt prøve af vinterhvede, men ingen af vårhvede, har været angrebet af stinkbrand.

Angrebet af sribesygge i byg har omfattet ca. 10 pct. af prøverne, men angrebet har været betydeligt svagere end i mange år.

Angreb af nøgen brand i havre er ikke forekommet.

Tabel 11 viser angrebet af nøgen brand i byg i de sidste 10 år. Som det fremgår af tabellen er brandangrebet ret forskelligt fra år til år. I de første år af perioden var angrebet svagt, medens der i årene 1953 og 1954 var stærke angreb og i 1955 og 1957 middelstærke angreb. I beretningsåret har angrebet af nøgen bygbrand igen været ret svagt.

I tabel 12 er 10 644 bygprøver, der er undersøgt i de sidste 10 år, fordelt, så brandangrebets størrelse for de enkelte sorter fremgår.

De forskellige sorter af Archerbyg synes at forholde sig ens over for nøgen brand og er derfor slået sammen til en gruppe. Tabellen viser tydeligt, at Archer- og Proctorbyg angribes langt mindre end de øvrige sorter. Pajbjerg Drost- og Abed Keniabyg angribes kun svagt. Derefter følger Svaløf Bonus-

Tabel 11. Angreb af nøgen brand i byg i årene 1949—58.

	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									Gennemsnitsangreb pct.	Antal prøver i alt
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derover		
1949.....	20	57	11	5	3	1	2	1	—	0.09	1501
1950.....	20	61	11	5	1	1	—	—	—	0.08	1281
1951.....	11	43	20	11	5	3	5	2	—	0.18	1325
1952.....	8	30	23	16	10	5	5	3	—	0.23	1170
1953.....	12	18	10	6	6	5	16	17	10	0.75	1228
1954.....	11	13	4	6	4	6	23	20	13	1.00	1319
1955.....	16	20	11	10	10	6	15	8	4	0.44	935
1956.....	13	33	18	10	7	6	9	3	1	0.25	1111
1957.....	8	23	15	11	9	7	17	7	3	0.42	1035
1958.....	17	35	16	7	6	4	11	3	1	0.23	862
1949—58.....	13	34	14	8	6	4	10	7	4	0.38	11767

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

Svaløf Ymer- og Abed Majabyg med lidt stærkere angreb. Endvidere Carlsberg II-, Svaløf Freja-, Weibulls Rika- og Carlsbergbyg med noget stærkere angreb, og stærkest har Weibulls Hertabyg været angrebet.

Selvom der af næsten alle sorter i tabel 12 er undersøgt et betydeligt antal prøver for angreb af nøgen brand, må den rækkefølge, som sorterne har placeret sig i i tabellen med hensyn til modtagelighed over for nøgen brand, dog tages med et vist forbehold, da der er visse forhold, som kan tænkes at have påvirket placeringen i tabellen lidt. For det første er der blandt de undersøgte prøver af næsten alle sorter et vist antal prøver, som er varmtvandsafsvampede, og såfremt antallet heraf — som man ikke har fuld oplysning om — ikke udgør den samme procentdel inden for alle sorterne, vil varmtvandsafsvampningen have påvirket rækkefølgen i tabellen. For det andet kan den fundne rækkefølge for modtagelighed være påvirket af det forskellige brandangreb, som årgangen i henhold til tabel 11 medfører, idet sorter, der i »brandårene« har været repræsenteret med forholdsvis mange prøver, vil fremtræde som gennemsnitlig mere modtagelige end sorter, hvoraf der i »brandårene« er undersøgt forholdsvis færre prøver.

For at eliminere de forannævnte to faktorer er i tabel 13 angivet angrebet af nøgen brand for de forskellige sorter udelukkende for de prøver, som er undersøgt i 1958, og man har i

Tabel 12. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter
i årene 1949—1958.

Sort	pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.								Gennem- snits- angreb pct.	Antal prøver i alt	
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00			2.01 og derover
Archer.....	53	47								0.01	240
Proctor ****)	19	73	6	1	—	1				0.04	288
Pajbjerg Drost **)	22	54	10	5	2	5	2			0.09	155
Abed Kenia.....	15	55	13	5	4	2	5	1		0.13	1118
Svaløf Bonus*).....	17	39	17	9	6	4	7	1	—	0.17	763
» Ymer	15	40	14	9	4	4	9	4	1	0.24	669
Abed Maja.....	14	42	15	8	5	3	7	4	2	0.26	2155
Carlsberg II***)	12	23	15	9	9	7	16	7	2	0.37	815
Svaløf Freja.....	14	27	15	11	7	3	12	7	4	0.41	599
Weibulls Rika**).....	10	17	15	11	8	7	18	9	5	0.51	702
Carlsberg	8	27	15	9	7	6	12	10	6	0.58	1047
Weibulls Herta	7	18	14	10	8	5	16	13	9	0.70	2093
Alle sorter	13	34	14	8	6	4	10	7	4	0.38	10644

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct. *) Kun for 1950—58. **) Kun for 1952-58.
) Kun for 1953—58. *) Kun for 1955—58.

tabellen endvidere udskilt de varmtvandsafsvampede prøver fra det samlede antal prøver, således at antallet af ikke varmtvandsafsvampede prøver og angrebet i disse kan ses.

Af de 856 prøver, som tabellen omfatter, foreligger oplysning om, at 162 prøver repræsenterer varmtvandsafsvampede partier, og der er i tabellen anført gennemsnitsangreb af nøgen brand i pct. dels for alle prøver, dels for ikke varmtvandsafsvampede prøver.

Det fremgår af tabellen, at sortsrækkefølgen for det gennemsnitlige angreb af nøgen brand stort set er den samme, enten man tager alle prøver under eet, eller man kun ser på de prøver, der ikke er varmtvandsafsvampede. Ved sammenligning med tabel 12 fremgår det endvidere, at sortsrækkefølgen stort set er den samme som i tidligere år.

Udover de 856 prøver, der er opført i tabel 13, er der, som det fremgår af tabel 11, undersøgt yderligere 6 prøver for nøgen brand i året 1958. Disse 6 prøver var af sorterne Weibulls Ingrid, Domen og Piroline og er udeladt af tabellen, fordi antallet var så ringe, at der ikke kunne blive grundlag for et pålideligt skøn over de pågældende sorters forhold over for nøgen brand.

Tabel 13. Angreb af nøgen brand i forskellige bygsorter i året 1958.

Sort	Pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.									Gns.angreb pct.		Antal prøver		
	0	0.01-0.10	0.11-0.20	0.21-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01-2.00	2.01 og derov.	alle prøver	ikke varmtvandsafsv. prøver	alle prøver	ikke varmtvandsafsv. prøver	
Archer	100									0	0	3	3	
Pajbjerg Drost...	33	67								0.03	0.04	12	9	
Hafnia	57	43								0.01	0.05	7	1	
Proctor	16	78	4	1		1				0.04	0.05	76	70	
Svaløf Bonus ...	36	53	7		1	3				0.05	0.07	97	69	
Pajbjerg Drost A	40	34	13	13						0.06	0.09	15	10	
Svaløf Ymer	29	36	21	7		7				0.10	0.14	14	10	
Abed Kenia	13	27	33	27						0.13	0.16	15	12	
» Maja	36	26	16	11			11			0.13	0.19	19	13	
» Mentor			22	11	67					0.30	0.30	9	9	
Weibulls Herta ..	9	36	17	7	8	6	11	5	1	0.30	0.33	140	123	
» Rika	14	25	24	13	8	2	10	2	2	0.28	0.34	132	106	
Carlsberg II.	13	26	17	7	8	6	19	3	1	0.30	0.36	273	226	
Svaløf Freja	29	29		6	12	6	12	6		0.25	0.38	17	11	
Carlsberg	7	12	19	7	7	7	29	12		0.46	0.56	27	22	
Alle sorter	alle prøver	17	35	16	7	6	4	11	3	1	0.23		856	
	ikke varmtv. afsv. prøver	5	37	19	9	8	5	13	3	1		0.28		694

I tabel 14 er der givet en oversigt over indholdet af fremmed sort i 862 prøver af byg. I 453 prøver eller 53 pct. af det samlede antal er der ved undersøgelsen af de 10—14 000 planter, der er undersøgt pr. prøve, ikke fundet planter af fremmed sort. 740 prøver eller 86 pct. havde højst 0,10 pct. fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for byg og havre tillades for udsæds-partier under sædekornskontrollen. 785 prøver eller 91 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst 0,20 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af Statskontrolleret Sædekorn påtager sig.

41 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og heraf viste 11 prøver sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn, idet indholdet af fremmed sort oversteg 50 pct. For en del af sorterens vedkommende fremtræder sortsrenheden antagelig lidt større, end den i virkeligheden er, idet visse sorter vanskeligt lader sig fuldstændigt adskille.

Tabel 14. Oversigt over indhold af fremmed sort i bygprøver i kontrolmarkerne 1958.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											forkert sortsbetegnelse	Antal prøver i alt		
	0	0,01—0,10	0,11—0,20	0,21—0,30	0,31—0,40	0,41—0,50	0,51—1,00	1,01—1,50	1,51—2,00	2,01—5,00	5,01—15,00			15,01—50,00	
Carlsberg II.	153	81	16	3		3	7	3		4	3			273	
Weibulls Herta . . .	92	31	5	1	1	2		2		4	3			141	
» Rika	71	53	2	1			4							131	
Svaløf Bonus	71	15	1	1	1		4	3					1	97	
Proctor	5	49	16	1	3			2						76	
Carlsberg	7	11	3				1	1	3	1				27	
Pajbjerg Drost . . .	5	6			1								10	22	
Abed Maja	4	12	1			1					1			19	
Svaløf Freja	6	9	1			1								17	
Abed Kenia	9	6												15	
Svaløf Ymer	8	6												14	
Abed Mentor	9													9	
Hafnia	6	1												7	
Pajbjerg Drost A . .	4	1												5	
Domen			3											3	
Abed Archer			3											3	
Weibulls Ingrid . . .	2													2	
Piroline	1													1	
Ialt	antal	453	287	45	7	6	7	16	11	3	9	7		11	865
	pct.	53	33	5	1	1	1	2	1	—	1	1		1	100

— betyder, at tallet ligger under 0,5 pct.

I tabel 15 er der givet en tilsvarende oversigt for 365 prøver af havre. 57 prøver eller 16 pct., var fri for fremmed sort. 329 prøver eller 91 pct. indeholdt højst 0,10 pct. fremmed sort, og 334 prøver eller 92 pct. havde højst 0,20 pct. indblanding af fremmed sort. 14 prøver havde over 1 pct. fremmed sort, og heraf viste 5 prøver sig ikke at svare til det opgivne sortsnavn, idet indholdet af fremmed sort oversteg 50 pct.

Også for havresorterne gælder, at der er visse begrænsninger af muligheden for adskillelse, hvorfor sortsrenheden antagelig for visse sorter fremtræder lidt større i tabellen, end den i virkeligheden er.

Af tabel 9 fremgår, at prøverne af Abed Paluhavre har haft et vist indhold af kærner med afvigende farve, medens den samme sort i tabel 15 fremtræder med en større sortsrenhed, end dette forhold lader formode. Forklaringen på dette er, at nævnte sort fra forædlerens side er udsendt med et vist indhold af gule kær-

Tabel 15. Oversigt over indhold af fremmed sort i havreprøver i kontrolmarkerne 1958.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											Antal prøver i alt			
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00		15.01—50.00	forkert sortsbetegnelse	
valøf Stål.....	3	203	4	2	1		1			4			1	219	
bed Max.....	12	27					1							40	
» Palu.....	27	1											1	31	
valøf Guldregn II		11	1	3	1	1	7		2			1	1	26	
» Blenda...	1	11										1		13	
» Ørn E...	7	1												8	
arne.....	3	4												7	
ajbjerg Rex...	2	5												7	
bed Minor....													3	3	
valøf Fold....		3												3	
orris Opus II.		2												2	
eine's Silber II	1	1												2	
ajbjerg Rex A.		1												1	
valøf Ørn....		1												1	
orris Opus....	1													1	
valøf Blenda A		1												1	
alt...	antal	57	272	5	5	2	1	9		2	5		2	5	365
	pct...	16	75	1	1	1	—	2		1	1		1	1	100

— betyder, at tallet ligger under 0.5 pct.

ner, ca. 0,4 pct. Ved angivelsen af tallet for fremmed sort er der taget hensyn til dette, idet tallet bliver reduceret med det indhold af gule kærner, som ved kontroldyrkningen viser sig at tilhøre sorten.

Alle prøver af havre til udsåning undersøges under kvartslampen, hvor det procentiske indhold af hvide kærner i gulskærrede sorter og omvendt på forhånd bestemmes.

Tabel 16 giver en oversigt over fremmed sort i 172 prøver af vinter- og vårhvede. 52 prøver eller 30 pct. var fri for fremmed sort. 160 prøver eller 93 pct. havde højst 0,30 pct. fremmed sort, hvilket er grænsen for, hvad der for hvede tillades for udsædspartier under sædekornskontrollen. 162 prøver eller 94 pct. havde en indblanding af fremmed sort, der var højst 0,4 pct.; disse prøver kan svare til den garanti med hensyn til fremmed sort, som sælgere af Statskontrolleret Sædekorn påtager sig. 7 prøver eller 4 pct. havde over 1 pct. fremmed sort, og 2 prøver svarede ikke til det opgivne sortsnavn.

Tabel 16. Oversigt over indhold af fremmed sort i hvedeprøver i kontrolmarkerne 1958.

Sort	Antal prøver med indhold af fremmed sort i pct.											Antal prøver i alt			
	0	0.01—0.10	0.11—0.20	0.21—0.30	0.31—0.40	0.41—0.50	0.51—1.00	1.01—1.50	1.51—2.00	2.01—5.00	5.01—15.00		15.01—50.00	forkert sortsbenevnt	
<i>Vinterhvede</i>															
Weibulls Banco.	17	31												48	
Øtofte 56.....	20	22					1			1			1	45	
Capelle Desprez	8	26	2								1			38	
Heine VII.....	1	12												13	
Svaløf Skandia III	1													1	
<i>Vårhvede</i>															
Svaløf Progress.	1	5		1	1									11	
Weibulls Svenno		6									3			9	
» Kärn...			1	2	1					1				6	
Heine's Peko...	3													3	
Atson									1					1	
Atle	1													1	
I alt ...	antal	52	102	3	3	2		1		1	2	4		2	177
	pct...	30	59	2	2	1		1		1	1	2		1	100

Af de 94 prøver af vinterrug var 3 prøver forkert sortsbenevnt, og 1 prøve, indsendt som Svaløf Kongsrug II, fik en bemærkning om, at planterne var lidt højere, ligesom stråfarven som helhed var lidt afvigende.

Ingen af de 3 prøver vårrug gav anledning til indvendinger mod sortsægheden.

Som det tidligere er nævnt, var der til ægthedsundersøgelse indsendt 6 prøver markært, 5 prøver vikke og 3 prøver lupin. 2 prøver af markært havde et indhold af fremmed sort på 0,10 pct. De øvrige prøver af bælgssæd gav ikke anledning til indvendinger mod sortsægheden.

b. Rodfrugter m. m.

1. Undersøgelse for stammeægthed.

Størsteparten af prøverne blev udsået i første halvdel af maj. Spiringen og udviklingen forløb godt i alle marker; der var ved optagningen en ret regelmæssig plantebestand, og

roerne havde en sådan størrelse, at de var velegnede for bedømmelsen, der som i tidligere år blev foretaget med bistand af ordføreren for Statens Rodfrugtforsøg, forstander *J. C. Lunden*, Lyngby.

Ægthedsundersøgelsen har i 1958 omfattet 798 prøver, hvilket er et betydeligt større antal end det i tidligere år undersøgte. Stigningen i antal undersøgte prøver falder navnlig på sukkerroe og kålroe, hvoraf der blev undersøgt henholdsvis 244 og 257 prøver mod 165 og 147 i 1957. Iøvrigt var fordelingen af prøverne følgende:

Runkelroe	44 prøver	Turnips	81 prøver
Fodersukkerroe.....	131 —	Markgulerod.....	26 —
Sukkerroe.....	244 —	Vinterraps.....	6 —
Kålroe.....	257 —	Vårraps.....	3 —
Fodermarvkål.....	6 —		

Af de 798 prøver var 96 måle- og studieprøver, og 702 var udsået til bedømmelse. 681 af de 702 prøver blev godkendt som sorts- og stammeægte uden bemærkninger. 146 af de godkendte prøver indeholdt dog enkelte krydsninger eller planter af anden art eller sort (under 1 pct.).

17 prøver indeholdt fra 1 til 5 pct. fremmede planter.

2 prøver indsendt som kålroe, *Wilhelmsburger*, *Trifolium X*, og kålroe, *Rekord*, *Tåstrupgård X*, fik bemærkning om, at de ikke var rene prøver af disse stammer, da prøverne havde et indhold af henholdsvis ca. 10 og ca. 9 pct. roer af udseende som *bangholm*.

2 prøver indsendt som kålroe, *Wilhelmsburger*, *Trifolium X*, viste sig at være blandinger af *Wilhelmsburger* og *bangholm*, idet der fandtes henholdsvis 18 og 31 pct. roer med violet hoved og hals som *bangholm*.

En opgørelse over antallet af prøver af bedeformerne og af *wilhelmsburger*, der indeholdt henholdsvis krydsningsroer og roer med violet hoved, findes nedenfor:

	Runkel- roe	Foder- sukkerroe	Sukker- roe	Wilhelms- burger
Antal prøver i alt.....	38	117	224	126
Med under 1 pct. krydsninger.....	9	33	54	21
Med 1 pct. krydsninger eller derover.....	2	1	0	4
pct. prøver med krydsninger ¹⁾	29	29	24	20

¹⁾ I *wilhelmsburger* roer med violet hoved.

Den del af prøverne, angivet i pct., som har indeholdt krydsninger, er for de sidste 10 år anført i følgende oversigt:

	1949	1950	1951	1952	1953	1954	1955	1956	1957	1958
Runkelroe	46	32	34	34	50	27	30	35	50	29
Fodersukkerroe	44	42	34	36	28	24	30	25	27	29
Sukkerroe.....	49	34	51	37	23	35	21	17	30	24
Wilhelmsburger ¹⁾	29	47	32	27	34	20	45	45	45	20

¹⁾ I wilhelmsburger roer med violet hoved.

2. Undersøgelser af kålroe og turnips for indhold af raps, rybs eller krydsninger med disse arter.

Efter anmodning fra frøhandelens side påtog Statsfrøkontrollen sig fra og med 1952 denne undersøgelse.

De prøver, der var indsendt til denne kontroldyrkning, blev hver udsået i 2 parceller à ca. 70 m række. Frøet blev udsået så tyndt, at kun en mindre udtynding var nødvendig for at opnå den planteafstand, som man skønnede var nødvendig for at opnå en til undersøgelsen passende plantestørrelse. Prøverne blev udsået den 19. maj og planterne undersøgt i første halvdel af august.

Der blev til undersøgelsen indsendt 157 prøver kålroe, 35 prøver turnips og 1 prøve fodermarvkål, og af hver prøve blev der undersøgt ca. 2 200 planter.

I 2 kålroepróver og i prøven af fodermarvkål fandtes henholdsvis 1, 1 og 1 plante af udseende som raps eller krydsning med raps eller rybs.

c. Græsmarksplanter.

Prøverne af græsmarksplanter blev sået på Brøndgården den 13. juli 1957 og på Albertslund den 19. og 20. juli 1957, begge steder uden dæksæd.

Springen foregik tilfredsstillende i begge marker, men det fugtige vejr i efteråret 1957 og den påfølgende ret strenge vinter forårsagede for nogle parceller en vis udtynding af plantebestanden, navnlig for de mindst kulderesistente arter og stammer. Som helhed var parcellerne af næsten alle prøver dog velegnede som grundlag for bedømmelsen.

Ordføreren for statens forsøg med græsmarksplanter, forstander *Frede Rasmussen*, Tystofte, har som i tidligere år bi-

stået med sorts- og stammeægthedsundersøgelserne af græsmarksplanterne.

Af græsmarksfrøprøver blev der i 1957 udsået 464, der efter arter fordeler sig således:

Prøver		Prøver		Prøver	
Rødkløver	107	Gul rundbælg	1	Rød svingel.....	5
Hvidkløver	92	Hundegræs	65	Ital. rajgræs	3
Lucerne	63	Alm. rajgræs.....	63	Alm. rapgræs	1
Alsikekløver	6	Timothe	32	Stivbl. svingel.....	1
Alm. kællingetand .	4	Engsvingel	13		
Humlesneglebælg ..	1	Engrapgræs.....	7		

182 prøver af ovennævnte var måle- og studieprøver, og 282 var udsået til bedømmelse.

1 prøve indsendt som rødkløver, tidlig, Hinderupgård III, var lidt sildigere i blomstring end denne stamme.

1 prøve indsendt som rødkløver, Weibulls R 11, var tidligere i blomstring og mindre frodig end denne stamme.

5 prøver indsendt som Ladino hvidkløver blev så stærkt skadet af vinteren, at kontroldyrkningen ikke kunne gennemføres.

1 prøve indsendt som Flamand-lucerne var mindre frodig og sildigere i blomstring end denne lucernetype.

2 prøver indsendt som Grimm lucerne var i sammenligning med canadisk Grimm lucerne mindre frodig og sildigere i blomstring.

2 prøver indsendt som alm. rajgræs, sildig, Trifolium Viktoria II, havde et betydeligt indhold af tidlig alm. rajgræs, og endvidere var den øvrige del af prøverne lidt tidligere end nævnte stamme.

1 prøve indsendt som alm. rajgræs, Barenza Weidetype, var ikke af denne stamme, da prøven var langt tidligere i vækst og skridning.

7 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 143, var ikke af denne stamme, da de var meget tidligere i udvikling og gav langt flere frøstængler.

19 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 143, afveg i væsentlig grad fra den i 1957 fra Aberystwyth fremskaffede måleprøve af stammen ved at være tidligere i vækst og ved at give væsentlig flere frøstængler.

1 prøve indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 143, afveg

lidt fra måleprøven ved at have lidt højere og grovere vækst og ved at give lidt flere frøstængler.

1 prøve indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 26, var ikke af denne stamme, da den var meget tidligere i udvikling og gav langt flere frøstængler.

5 prøver indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 26, afveg i væsentlig grad fra den i 1957 fra Aberystwyth fremskaffede måleprøve af stammen ved at være tidligere i vækst og ved at give væsentlig flere frøstængler.

1 prøve indsendt som hundegræs, Aberystwyth S 26, afveg fra måleprøven ved at give lidt flere frøstængler.

De øvrige indsendte prøver gav ikke anledning til bemærkninger vedrørende stammeægtheden.

I sommeren 1958 er der udsået 435 prøver af græsmarksplanter. Resultatet vil foreligge i 1959.

d. H ø r.

Ægthedsundersøgelsen af hør har i 1958 omfattet 59 prøver, hvoraf 3 var måle- og studieprøver.

Af de 56 indsendte prøver var 51 af sorten Wiera, 1 af olie-hør, Dæhnfeldts ny elite og 4 af Pastel. 36 prøver indeholdt fra 0 til 0,10 pct. planter, der var afvigende i blomsterfarve eller andre plantekarakterer. De øvrige 20 indsendte prøver indeholdt fra 0,11 til 0,50 pct. fremmede planter.

e. H a v e f r ø.

Ægthedsundersøgelserne af havefrø har omfattet 2 prøver rødbede, 2 prøver hvidkål og 1 prøve spinat. Disse prøver har sammen med måleprøver været udsået ved Statens Væksthusforsøg i Virum, hvor forstander *T. Bacher* har forestået bedømmelsen.

De 2 prøver rødbede, der var opgivet at skulle være henholdsvis et udsædsparti og avlen herpå af sorten Rote Kugel, afveg med hensyn til top og rod meget stærkt fra hinanden; prøven af udsædspartiet svarede til den opgivne sort, medens prøven af avlspartiet ikke var af denne sort. Prøverne af hvidkål og spinat gav ikke anledning til indvendinger mod sorts- og stammeægtheden.

IX. Statsfrøkontrollens sædekornskontrol.

1. Statskontrolleret Sædekorn.

Kontrollen sker i henhold til »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«, der sidst er ændret den 26. maj 1952. I det følgende anføres de vigtigste bestemmelser i disse regler.

Kontrollen omfatter 3 led:

- A. Undersøgelse af den udsæd, der anvendes til fremavl.
- B. Tilsyn med fremavlens gennemførelse.
- C. Undersøgelse og plombering af det avlede korn.

En prøve af udsæden undersøges i laboratoriet samt udsås og undersøges i kontrolmarkerne. Prøven skal ved disse undersøgelser kunne opfylde bestemte krav m. h. t. renhed, spireevne, fremmed kulturfrø samt ukrudt og meldrøjer, fremmed sort og sygdomsangreb.

Endvidere skal udsæden med hensyn til oprindelse svare til de i »Betænkning vedrørende fremavl af sædekorn« anførte krav til elitesæd, originalsæd eller stamsæd. Afgrøden af disse udsæds-partier markbesigtiges i sommerens løb, og kun avlen af de partier og marker, der må antages at kunne give en vare, der kan opfylde nedenstående krav, godkendes til plombering som Statskontrolleret Sædekorn.

Når et parti sædekorn er færdigrenset, udtager Statsfrøkontrollen en prøve af partiet og plomberer dette. Under plommen anbringes en mærkeseddel (formular nr. 55), der er delt i 3 felter, hvoraf det midterste er hvidt, medens det øverste og nederste er grønt. På mærkesedlen findes angivelse af arten og sorten, plomberingsnummeret og datoen for prøveudtagningen. Plomberingens gyldighed ophører nærmestfølgende 1. juli efter den på sedlen anførte dato. Endvidere angives nedenstående garantier, som sælgeren påtager sig i henhold til afsnit C i »Regler for Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol«, under afsnittet »Kontrol med fremavl af Statskontrolleret Sædekorn«.

Renhed: 99,9 pct. (latitude 1,0 pct.).

Spireevne: For byg og vinterhvede 97 pct. (latitude 4 pct.), for alle andre kornarter 95 pct. (latitude 5 pct.).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må højst findes 3 kærner af anden kornart, heraf i vårsæd højst 2 kærner af vårsæd og i vintersæd højst 2 kærner af vintersæd.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes flyvehavre. Af kiddike må højst forefindes 2 frø i 1 kg, og andre ukrudtsarter må ikke forefindes i et antal, der skønnes at forringe varen. Af meldrøjer må i 1 kg højst findes 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,2 pct. i byg og havre og højst 0,4 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I hvede må højst findes 0,3 pct., i rug og havre højst 0,2 pct. af alle arter brand tilsammen. I byg højst 0,2 pct. stribesyge og dækket brand tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,1 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Endelig oplyser mærkesedlen, at enhver køber af Statskontrolleret Sædekorn har ret til hos Statsfrøkontrollen at få oplysninger om undersøgelsesresultatet for et parti, når der sammen med anmodningen om denne oplysning fremsendes mindst 1 mærkeseddel fra det pågældende parti, eller det på anden måde godtgøres, at vedkommende har købt en del af partiet.

Erstatningspligten for partier, der ikke svarer til de fastsatte kvalitetskrav, er over for indenlandske forbrugere »automatisk«, således at sælgeren skal yde erstatning til alle forbrugere af sådanne partier, uanset at der rejses noget krav derom. Til udenlandske forbrugere skal erstatning ydes, når der rejses krav derom.

Reglerne påbyder derfor, at enhver indenlandsk køber af partier, for hvilke der er erstatningspligt, fra Statsfrøkontrollen skal modtage meddelelse om, hvilken erstatning der tilkommer ham.

Endelig skal anføres, at Statsfrøkontrollen med Frøkontrollkommissionens tilslutning kan dispensere fra reglerne.

Statsfrøkontrollen har i beretningsåret udøvet kontrol for nedennævnte 28 sædekornsfirmaer:

I/S Jørgen Andersen, Måløv.

J. Asmussens Eff., København.

Povl Bendtsen A/S, Ruds-Vedby.

Fyens Andels-Foderstofforretning, A. m. b. A., Svendborg.

» » » , Assens Filial.

» » » , Middelfart »

» » » , Odense »

» » » , Rudkøbing »

Gudhjem Mølle, Gudhjem.

H. A. Hansen A/S, Sorø.

Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby.

A/S Hornsyld Købmandsgård, Hornsyld.

Høyer & Rasmussen, Hørve.

S. P. Jensen & Co. A/S, Kalundborg.

Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstof-Forretning, Odense.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Århus.

Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg.

S. B. Lundbergs Maltfabrik A/S, Ebeltoft.

Elias B. Muus Odense A/S, Odense.

Nielsen & Smith A/S, København.

A. Nielsen & Co. A/S, Nykøbing Falster.

Fedor Nielsen & Søn, København.

Petersen & Jensen A/S, Svendborg.

A/S Anton Petersen, Præstø.

Aktieselskabet C. A. Qvade & Co., Maribo.

Frederik Skaaning, Maribo.

Wilh. Smith A/S, Næstved.

A/S J. Wibolts Eftf., Middelfart.

a. Plombering af godkendt fremavl fra 1957.

Da der i avlen 1957 konstateredes en hel del angreb af nøgen brand i byg, besluttede Frøkontrolkommissionen at dispensere fra sædekornsreglerne. Det blev fastsat, at avl efter udsædspartier med højst 0,20 pct. kunne godkendes.

Som det fremgår af årsberetningen for 1956—57, omfattede den markbesigtigelse, som Statsfrøkontrollen foretog i sommeren 1957 af fremavl, der var tilmeldt Statsfrøkontrollens Sædekornskontrol, et areal på i alt 12 135 ha.

På grundlag af laboratorie- og kontrolmarksundersøgelser af udsædspartierne samt på grundlag af ovennævnte markbesigtigelse godkendtes avlen fra 7 672 ha til plombering som Statskontrolleret Sædekorn. Siden beretningen for 1956—57 gik i trykken, er der af fremavlen 1957 yderligere blevet godkendt 304 ha, hvorefter avlen fra i alt 7 976 ha godkendtes til plombering.

I tabel 17 er det vist, hvor mange hkg der i sæsonens løb blev plomberet af de forskellige sorter. Til sammenligning er endvidere vist, hvor mange hkg der var godkendt til plombering, idet det bemærkes, at disse vægtmængder er beregnet på grundlag af størrelsen af de godkendte arealer, der ligeledes findes opført i tabellen, og det antal hkg færdigbehandlet sædekorn, der

Tabel 17. Oversigt over de mængder sædekorn, der blev plomberet af avl 1957, samt de mængder, der var godkendt til plombering.

Art og sort	Plomberet hkg	Godkendt til plombering		Pct. plomberet af beregnet godkendt mængde
		ha	hkg beregnet	
<i>Byg</i>				
Carlsberg II.....	33042	1851	55530	60
Weibulls Rika.....	9412	925	27750	34
» Herta.....	10381	869	26070	40
Proctor.....	1591	560	16800	9
Svaløf Bonus.....	5731	584	17520	33
» Freja.....	466	36	1080	43
Pajbjerg Drost.....	450	67	2010	22
Abed Maja.....	220	26	780	28
Pajbjerg Drost A.....	700	46	1380	51
Abed Kenia.....	401	40	1200	33
Svaløf Ymer.....	325	32	960	34
Byg i alt.....	62719	5036	151080	42
<i>Havre</i>				
Svaløf Stål.....	14140	1439	31658	45
Abed Max.....	471	211	4642	10
Svaløf Guldregn II.....	0	22	484	0
» Fold.....	450	37	814	55
Abed Palu.....	0	39	858	0
Svaløf Blenda.....	0	53	1166	0
» Ørn E.....	690	35	770	90
Pajbjerg Rex.....	200	12	264	76
Borris Opus II.....	350	18	396	88
Havre i alt.....	16301	1866	41052	40
<i>Vinterhvede</i>				
Weibulls Banco.....	2823	360	11520	25
Øtofte 56.....	2100	187	5984	35
Heine VII.....	555	113	3616	15
Capelle Desprez.....	250	76	2432	10
Vinterhvede i alt.....	5728	736	23552	24
<i>Vårhvede</i>				
Progress.....	0	7	140	0
<i>Vinterrug</i>				
Svaløf Kongs II.....	682	150	3900	17
Borris Perle.....	921	108	2808	33
Sejet Kærne.....	340	36	936	36
Petkus.....	0	37	962	0
Vinterrug i alt.....	1943	331	8606	23
Korn i alt.....	86691	7976	224430	39

under hensyn til årets forhold gennemsnitlig kan forventes pr. ha. For byg er dette sat til 30 hkg, for havre 22 hkg, for vinterhvede 32 hkg, for vårhvede 20 hkg og for vinterrug 26 hkg.

Endelig er i tabellen anført i pct., hvor stor en del af de ifølge beregningen godkendte mængder der er plomberet af de enkelte sorter.

Af de anførte 86 691 hkg blev 1 045 hkg plomberet som Statskontrolleret Stamsæd (se afsnit 2).

Endvidere blev 4 145 hkg af de anførte 86 691 hkg plomberet med mærkeseddel formular nr. 58. Denne plombering medfører garanti for nøgen brand højst 0,20 pct.; de øvrige garantier er som formular nr. 55. De pågældende partier blev plomberet af fremavl, der var afvist til plombering på grund af for højt indhold af nøgen brand i udsæden. Plomberingen af avlen blev godkendt på betingelse af, at partierne blev varmtvandsbehandlede.

For byg udgør de plomberede mængder af sorterne Carlsberg II, Weibulls Herta, Weibulls Rika, Svaløf Bonus og Proctor den overvejende part, for havre er det Svaløf Stål og for hvede Weibulls Banco og Øtofte 56, der er de dominerende sorter.

De anførte 86 691 hkg, som blev plomberet i beretningsåret, er ca. 23 pct. mindre end det kvantum, som blev plomberet året forud.

Tabel 18 omfatter 423 sædekornspartier, der er plomberet af Statsfrøkontrollen i sæsonen 1957—58. Som det fremgår af tabellen, har 13 partier ikke opfyldt de givne garantier, og i henhold til sædekornsreglernes krav skal der i det følgende anføres, hvori manglen for de erstatningspligtige partier bestod.

Fyens Andels-Foderstofforretning, Svendborg: 1 parti Borris Perlerug med en mangel i spireevne på 7,3 pct.

H. A. Hansen A/S, Sorø: 1 parti Carlsbergbyg II med 0,09 pct. for højt indhold af fremmed sort.

Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby: 1 parti Svaløf Ymerbyg med 0,24 pct. for højt indhold af sribesyge.

S. P. Jensen & Co., A/S, Kalundborg: 2 partier Carlsbergbyg II med 5,50 og 2,20 pct. for højt indhold af fremmed sort.

Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg: 2 partier, 1 Heinehvede VII og 1 Borris Perlerug, med en mangel i spireevne på henholdsvis 7,0 og 8,5 pct. 1 parti Svaløf Kongsrug II med en mangel i spireevne på 10,0 pct. og 7 kærner for meget i indhold af fremmed kornart. 1 parti Weibulls Bancohvede med 1 kærne for meget i indhold af fremmed kornart og

Tabel 18. Oversigt over, hvorledes 423 sædekornspartier af avl 1957 plomberet som Statskontrolleret Stamsæd eller Statskontrolleret Sædekorn har svaret til garantierne.

Firma	Antal partier i alt	Garantien	
		opfyldt	ikke opfyldt
I/S Jørgen Andersen, Måløv.....	5	5	
Povl Bendtsen A/S, Ruds-Vedby.....	1	1	
Fyens Andels-Foderstofforretning, A.m.b.A.Svendborg	40	39	1
» » » Assens.....	15	15	
» » » Middelfart.....	4	4	
» » » Odense.....	15	15	
» » » Rudkøbing.....	2	2	
Gudhjem Mølle, Gudhjem.....	14	14	
H. A. Hansen A/S, Sorø.....	39	38	1
Peder P. Hedegaard, Aktieselskab, Nørresundby....	38	37	1
A/S Hornsyld Købmandsgaard, Hornsyld.....	1	1	
Høyer & Rasmussen, Hørve.....	1	1	
S. P. Jensen & Co. A/S, Kalundborg.....	45	43	2
Arne H. Kjær, Fyns Saasæd- og Foderstofforr., Odense	4	4	
Kornimporten for Als og Sundeved A/S, Augustenborg	15	10	5
A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Aarhus.....	10	9	1
Elias B. Muus Odense A/S, Odense.....	18	18	
Nielsen & Smith A/S, København.....	44	42	2
Feodor Nielsen & Søn, København.....	2	2	
Petersen & Jensen A/S, Svendborg.....	46	46	
A/S Anton Petersen, Præstø.....	14	14	
A/S C. A. Qvade & Co., Maribo.....	34	34	
Frederik Skaaning, Maribo.....	4	4	
Wilh. Smith A/S, Næstved.....	11	11	
A/S J. Wibolts Eftf., Middelfart.....	1	1	
I alt.....	423	410	13

endelig 1 parti Abed Maxhavre med 0,35 pct. for højt indhold af fremmed sort.

A/S Korn- og Foderstofkompagniet, Århus: 1 parti Weibulls Rikabyg med en mangel i spireevne på 5,0 pct.

Nielsen & Smith A/S, København: 1 parti Carlsbergbyg II med 0,16 pct. for højt indhold af sribesyge og 1 parti Capelle Desprezhvede med for højt indhold af ukrudt.

For de 13 partier, der ikke svarer til garantierne, er der i henhold til sædekornsreglerne erstatningspligt. For de 10 partier kunne erstatningen beregnes direkte ud fra Statsfrøkontrollens erstatningsregler, hvorimod erstatningen for 3 partiers vedkommende blev henvist til afgørelse i Frøkontrolkommissionens bedømmelsesudvalg. Enkelte af de i tabellen opførte partier udviste et mindre indhold af ukrudt, 1 eller 2 frø pr. kg, men

Tabell 19. Oversigt over angrebet af nøgen brand i kontrolmarkerne 1958 i prøverne af 295 bygpartier avlet 1957 og plomberet som Statskontrolleret Stamsæd eller Statskontrolleret Sædekorn.

Sort	Pct. prøver med angreb af nøgen brand i pct.							Gennemsnitsangreb i pct.		Antal prøver		
	0	0.01-0.10	0.11-0.30	0.31-0.30	0.31-0.40	0.41-0.50	0.51-1.00	1.01 og derover	alle prøver	ikke varmtvandsafvandede prøver	alle prøver	ikke varmtvandsafvandede prøver
Carlsberg II	17	41	18	9	9	3	3		0.14	0.17	146	111
Weibulls Herta....	8	62	10	6	10	4			0.11	0.12	51	44
» Rika	14	41	36	7	2				0.10	0.13	42	31
Svaløf Bonus	22	66			4	8			0.07	0.08	27	23
Proctor	22	67		11					0.05	0.05	9	9
Svaløf Ymer	20	40	20	20					0.10	0.12	5	4
» Freja	25	50			25				0.12	0.16	4	3
Abed Kenia	34	33	33						0.05	0.08	3	2
Pajbjerg Drost	33	67							0.01	0.01	3	3
» Drost A		67	33						0.06	0.06	3	3
Abed Maja		100							0.06	0.06	2	2
Alle sorter	47	144	50	21	21	8	4		0.11	0.14	295	235

det skønnes for disse partiers vedkommende, at indholdet ikke havde forringet varen, hvorfor garantien med hensyn til ukrudtsindhold var opfyldt.

Skønt der som foran nævnt ikke garanteres for indhold af nøgen brand i byg, der forekommer i det plomberede sædekorn, bortset fra partier, der plomberes med formular nr. 58, har det dog en vis interesse at se, hvordan brandangrebet bliver, da bestemmelsen om, at det kontrollerede sædekorn skal være avlet på en mark med højst 0,10 pct. nøgen brand — som foran anført 0,20 pct. for udsæd 1957 — gerne skulle sikre, at brandangrebet i marker, som besås med kontrolleret sædekorn, holdes nede på små størrelser.

I tabel 19 er der derfor givet en oversigt over brandangrebets størrelse i prøverne af de 295 bygpartier, der blev plomberet af avlen 1957. Det ses af denne tabel, at brandindholdet i de plomberede partier gennemsnitlig har været 0,11 pct., hvilket er en del lavere end i de nærmest foregående år.

Sammenligner man tabel 19 med tabel 13, får man et udtryk for, hvordan brandindholdet i de som kontrolleret sædekorn plomberede partier forholder sig i sammenligning med indholdet i samtlige undersøgte bygpartier, dette er henholdsvis 0,11 og 0,22

Tabel 20. Oversigt over erstatningspligtige, statskontrollerede sædekornspartier i de sidste 10 år.

År	Statskontrollerede partier i alt	Erstatningspligtige partier i alt	I pct. af samtlige partier	Med hensyn til				
				spireevne	fremmedkornart	fremmedsort	sygdomme	ukrudt
1948-49	1914	272	14.2	107	128	48	1	19
1949-50	1486	118	7.9	72	12	32	3	0
1950-51	1232	56	4.5	33	10	12	0	2
1951-52	840	39	4.6	12	10	13	0	7
1952-53	864	30	3.5	11	6	10	0	9
1953-54	787	17	2.2	3	3	7	4	2
1954-55	307	10	3.1	1	5	5	0	1
1955-56	687	14	2.1	5	5	3	0	1
1956-57	588	20	3.4	11	3	5	0	1
1957-58	423	14	3.3	6	2	4	2	1

pct. nogen brand; det må dog her erindres, at alle partierne i tabel 19 også indgår i tabel 13. Endvidere indgår i denne tabel alle de partier, der er benyttet som udsædspartier i fremavlen, og disse partier må formodes gennemgående at have haft et lavere brandindhold, bl. a. fordi en ret betydelig del af disse partier er varmtvandsafsvampede. Ligeledes indgår samtlige partier plomberet med formular nr. 58, der alle, som foran anført, er varmtvandsbehandlede. Alligevel er der i tabel 13 forholdsvis flere partier, der har ret højt brandindhold, hvilket må skyldes de partier, der hverken er udsædspartier eller kontrollerede avlspartier under sædekornskontrollen.

Ser man i begge tabeller bort fra de prøver, der er varmtvandsafsvampede, er indholdet af nogen brand i det af Statsfrøkontrollen kontrollerede sædekorn lavere end indholdet i samtlige undersøgte prøver. Årsagen hertil må søges deri, at sædekornsreglerne kun tillader et begrænset indhold af nogen brand i udsædspartierne, for at den pågældende avl kan godkendes til plombering.

For nærmere at belyse, hvorledes de statskontrollerede sædekornspartier har svaret til garantierne med hensyn til de enkelte forhold i de sidste 10 år, er dette opført i tabel 20.

I tilknytning til tabel 20 skal der gøres opmærksom på, at de i 1948-49 plomberede partier dels er plomberet efter sædekornsreglerne af 1943, dels efter reglerne af 1948, ved hvilke der indførtes automatisk erstatningspligt, som har været gældende siden.

b. Kontrollering af fremavlen 1958.

Til Statsfrøkontrollens sædekornskontrol blev der i foråret 1958 anmeldt fremavl af sædekorn på ca. 12 400 ha, hvoraf 12 061 ha blev besigtiget, medens resten udgik, i det væsentlige på grund af mangler ved den benyttede udsæd.

Det nævnte areal var beliggende på ialt 447 ejendomme, som efter landsdelene fordelte sig således:

Jylland.....	86	ejendomme	Lolland-Falster.....	49	ejendomme
Fyn m. oml. øer.....	184	»	Bornholm.....	16	»
Sjælland.....	112	»			

Som udsæd til disse fremavlsarealer var benyttet 165 partier af den kontrollerede og plomberede avl fra 1957 og desuden 92 partier af anden oprindelse.

I tabel 21 er angivet størrelsen af de arealer, der er markbesigtiget af de enkelte sorter. Endvidere er opført, hvor store arealer der på grundlag af undersøgelsen af udsædspartierne samt markbesigtigelsen er godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn. Endelig er det i procent anført, hvor stor en del af de besigtigede arealer der er godkendt til plombering.

Årsagerne til, at en væsentlig del af den anmeldte fremavl ikke bliver godkendt, er dels forhold vedrørende udsæden, dels forhold vedrørende markbesigtigelse af avlen.

Af mangler ved udsæden skal særligt nævnes nøgen brand i byg, og selv om Frøkontrolkommissionen har dispenseret fra sædekornsreglerne desangående, således at avl efter udsæd, der har udvist højst 0,19 pct. nøgen brand, er godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn, er procenten for godkendt fremavl noget lavere for byg end for de andre kornarter.

Med hensyn til kassationsgrunde ved markbesigtigelsen er disse for byg som oftest forekomst af flyvehavre og for rug en manglende afstandsisolering.

Ialt er fremavlen fra 9 345 ha af den i sommeren 1958 besigtigede fremavl godkendt til plombering; dette er en forøgelse på ca. 22 pct. i sammenligning med det godkendte fremavlsareal fra 1957.

2. Statskontrolleret Stamsæd.

Som det fremgår af sædekornsreglerne, kan originalsæd og stamsæd plomberes med en særlig mærkeseddel, der af hensyn til eventuel eksport også forefindes med engelsk tekst (henholds-

Tabel 21. Oversigt over besigtiget areal og godkendt areal af fremavlen 1958.

Art og sort	Besigtiget areal i ha	Godkendt areal	
		ha	pct.
<i>Byg</i>			
Carlsberg II.....	5026	3214	64
Weibulls Rika.....	1234	1081	88
» Herta.....	835	713	85
Proctor.....	681	386	57
Svaløf Bonus.....	660	545	83
Hafnia.....	434	384	88
Pajbjerg Drost A.....	93	92	99
Svaløf Freja.....	71	65	92
» Ymer.....	65	59	91
Abed Maja.....	18	18	100
» Kenia.....	15	15	100
Byg i alt.....	9132	6572	72
<i>Havre</i>			
Svaløf Stål.....	1299	1265	97
» Ørn E.....	67	67	100
Abed Max.....	49	34	69
Borris Opus II.....	45	45	100
Svaløf Blenda.....	45	39	87
» Guldregn II.....	42	42	100
Abed Palu.....	9	9	100
Havre i alt.....	1556	1501	96
<i>Vinterhvede</i>			
Weibulls Banco.....	444	444	100
Østofte 56.....	368	293	80
Heine VII.....	34	34	100
Capelle Desprez.....	14	14	100
Vinterhvede i alt...	860	785	91
<i>Vårhvede</i>			
Svaløf Progress.....	42	42	100
Peko.....	30	30	100
Vårhvede i alt....	72	72	100
<i>Vinterrug</i>			
Svaløf Kongs II.....	135	123	91
Borris Perle.....	129	129	100
Petkus.....	122	113	93
Sejet Kærne.....	38	33	87
Svaløf Værne.....	17	17	100
Vinterrug i alt.....	441	415	94
Korn i alt.....	12061	9345	77

vis formular nr. 56 og 56 a). Tilladelse til plombering med nævnte mærkeseddel kan kun gives ved direkte henvendelse til Statsfrøkontrollen, og et parti sædekorn, der ønskes plomberet som Statskontrolleret Stamsæd, skal i forvejen være godkendt til plombering som Statskontrolleret Sædekorn.

Desuden skal prøven af et parti, som ønskes plomberet som Statskontrolleret Stamsæd, ved laboratorieundersøgelser have vist sig at svare til følgende garantier:

Oprindelse: Partiet skal være elitesæd, originalsæd eller stamsæd (jfr. »Betænkning vedrørende Fremavl af Sædekorn«, side 13 og 14).

Renhed: 99,9 pct. (latitude 1,0 pct.).

Spireevne: For byg og vinterhvede 97 pct. (latitude 4 pct.), for alle andre kornarter 95 pct. (latitude 5 pct.).

Fremmed kulturfrø: Ved undersøgelse af 1 kg må ikke findes vårsæd af anden art i vårsæd og ej heller vintersæd af anden art i vintersæd; dog tillades 1 kærne ved undersøgelse af 3 kg. Af vårsæd i vintersæd eller omvendt må højst findes 2 kærner i 1 kg.

Ukrudtsfrø og meldrøjer: Ved undersøgelse af mindst 1 kg må ikke findes flyvehavre eller andre ukrudtsfrø, som skønnes at være til skade for fremavlen, f. eks. kiddike, og af meldrøjer højst 1 i vinterrug og 2 i vårrug.

Fremmed sort: Højst 0,1 pct. i byg og havre og højst 0,3 pct. i hvede. Ved undersøgelse af rug må den findes at være sortsægte.

Sygdomsangreb: I rug, hvede og havre højst 0,1 pct. af alle arter brand tilsammen og i byg højst 0,1 pct. dækket brand og sribesyge tilsammen. Med hensyn til nøgen brand i byg garanteres, at partiet er avlet på en mark med højst 0,02 pct. angrebne planter. Mod forekomst af nøgen brand i afgrøden garanteres ikke.

Da sygdomsangreb og indhold af fremmed sort kun i mindre omfang kan konstateres i laboratoriet, stilles følgende krav til den udsæd, på hvilken partiet er avlet.

Fremmed sort: Højst 0,05 pct. i byg og havre og højst 0,2 pct. i hvede.

Sygdomme: Højst 0,05 pct. af alle arter brand tilsammen i hvede, rug og havre, i byg højst 0,05 pct. sribesyge og dækket brand tilsammen, og højst 0,02 pct. nøgen brand.

I beretningsåret plomberedes 12 partier på tilsammen 1 045 hkg som Statskontrolleret Stamsæd. Disse partier indgår i tabellerne 17, 18 og 19.

X. Kontrol med fremavl af markfrø.

Siden 1935 har Statsfrøkontrollen udført kontrol med avl af hundegræsfrø, for hvilket der ved eksport til Australien og New Zealand ønskes udstedt attest for, at det pågældende frø er dyrket under statskontrol og er af en varig («perennial and persistent») stamme, hvilket stilles som en betingelse for, at frøvaren skal kunne indføres til de nævnte lande, uden at en vis procentdel af frøet skal være farvet for at kendetegne det som indført frø.

For kontrollen, der først er omtalt i Statsfrøkontrollens årsberetning for 1935—36, gælder følgende bestemmelser.

1. Stamfrøet, der benyttes til den pågældende avl, prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og prøven udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.
2. Fremavlsmarkerne besigtiges af Statsfrøkontrollen, der kontrollerer, hvorvidt markerne er fri for skadelige indblandinger og således beliggende, at fremavlen kan gennemføres på betryggende måde.
3. Den godkendte avl prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og prøver af den plomberede avl udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.

Ved eksporten til de ovennævnte lande af den således kontrollerede avl udsteder Statsfrøkontrollen på det pågældende firmas anmodning en attest for hvert plomberingsparti, kendetegnet ved plomberingsnummeret. I attesten anføres, at partiet er fremavlet under Statsfrøkontrollens kontrol, og at frøet er af en varig (perennial and persistent) stamme.

Markbesigtigelsen i 1958 vedrørende ovennævnte kontrol har omfattet ialt 36,5 ha fordelt på 2 ejendomme.

De udsåede prøver af det benyttede stamfrø viste sig ved kontroldyrkningen at svare til den angivne stamme, og der fandtes ved besigtigelsen af fremavlsmarkerne ingen indven-

dinge at gøre mod fremavlens gennemførelse, hvorfor avlen fra de to ejendomme blev godkendt.

Siden 1951 har Statsfrøkontrollen efter anmodning fra danske frøavlsfirmaer gennemført en kontrol med avl af frø her i landet af hollandske stammer af roe- og græsmarksplanter.

Kontrollen gennemføres efter aftale med den hollandske institution »Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst« (N.A.K.) på en sådan måde, at den af Statsfrøkontrollen godkendte avl kan sælges i Holland som kontrolleret frø.

De udsædspartier, der anvendes til avlen, skal af N.A.K. være godkendt som elitefrøpartier, og såfremt avlen her i landet godkendes af Statsfrøkontrollen, kan det godkendte frø forhandles i Holland som originalfrø, der er fremavlet i udlandet.

De væsentligste bestemmelser vedrørende kontrollens gennemførelse er følgende:

1. Ved elitefrøpartiernes ankomst her til landet prøvetager og plomberer Statsfrøkontrollen disse, og en prøve af hvert parti udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.
2. Fremavlsmarkerne besigtiges af Statsfrøkontrollen, der kontrollerer, hvorvidt markerne er fri for skadelige indblandinger og tilstrækkeligt isolerede af hensyn til eventuel krydsningsfare. Det undersøges herunder, hvorvidt de af N.A.K. foreskrevne regler med hensyn til indblanding, afstandsisolering m. m. er opfyldte.
3. Avlspartierne prøvetages og plomberes af Statsfrøkontrollen, og en prøve af hvert parti udsås i Statsfrøkontrollens kontrolmarker til undersøgelse af stammeægheden.

Straks efter at kontrollen med fremavlsmarkerne og kontrolmarksundersøgelserne af elitefrøet er afsluttet, giver Statsfrøkontrollen avlsfirmaet meddelelse om resultatet af kontrollen med de enkelte partier, og en oversættelse af denne meddelelse sendes samtidig N.A.K.

Til brug ved eksporten til Holland udsteder Statsfrøkontrollen på anmodning af avlsfirmaet en erklæring om udfaldet af kontrollen med det pågældende parti.

I 1958 har 3 danske frøfirmaer anmodet Statsfrøkontrollen om udførelse af forannævnte kontrol, og denne har omfattet de arter, der er anført i omstående opstilling. I denne er endvidere

angivet antallet af elitefrøpartier, der er benyttet, og de arealer og marker, der er besigtiget.

Frøart	Antal		
	elitefrøpartier ha fremavlsmarker		
Hvidkløver	5	132.0	34
Hundegræs	1	3.5	1
Timothe	5	68.5	13
Turnips.....	1	8.0	1

Ved kontroldyrkningen af elitefrøpartierne fandtes ingen indvendinger at gøre mod stammeægtheden.

På grundlag af markbesigtigelsen blev to fremavlsarealer kaseret, det ene på grund af manglende afstandsisolations, det andet på grund af meget stærk indblanding af ukrudt og fremmede kulturarter. 10 fremavlsarealer blev godkendt under forudsætning af, at mindre forureninger af ukrudt eller fremmede kulturarter kunne fjernes i tilstrækkelig grad ved lugning og rensning, hvilket efter forureningernes omfang måtte forventes. De øvrige 37 fremavlsarealer godkendtes uden bemærkninger.

Ved efterkontrollen af avlen fra de i 1956 kontrollerede arealer konstateredes, at en prøve alm. rajgræs ikke svarede til den opgivne stamme. Dette skyldes antagelig forveksling ved høstning eller rensning af det pågældende parti.

Til kontrol med fremavlen i 1959 eller eventuelt senere er der anmeldt følgende nye partier frø af hollandske sorter og stammer: 5 partier hvidkløver, 2 partier alm. rajgræs, 4 partier timothe og 1 parti turnips.

Elitefrøpartierne er udlagt i foråret eller sommeren 1958. Foruden disse bliver der antagelig anmeldt enkelte marker af tidligere års udlæg af hollandske stammer til Statsfrøkontrollens kontrol.

Prøver af ovennævnte elitefrøpartier af kløver- og græsarterne er udsået i Statsfrøkontrollens kontrolmarker i forsommeren 1958, medens prøve af turnipsfrøpartiet vil blive udsået i foråret 1959.

Tabel 22. Oversigt over, hvor mange partier og hvor mange sække Statsfrøkontrollen har plomberet fra 1/7, 1957 til 30/6, 1958.

Frøart	Antal partier	Antal sække	Frøart	Antal partier	Antal sække
			overført ..	7277	1188687
Havre.....	596	181115	Kålroe	293	13428
2-rd. byg.....	919	334403	Cikorie	1	60
Rug.....	93	23434	Blå valmue.....	21	2230
Hvede.....	111	32904	Gul sennep.....	61	8127
Timothe.....	65	3332	Brun sennep.....	25	2308
Alm. rajgræs.....	738	94097	Raps.....	2	26
Ital. rajgræs.....	398	59395	Hør, Oliehør.....	60	9182
Vesterwold. rajgræs	6	889	» Spindhør ...	11	1852
Engsvingel.....	551	63212	Løg.....	4	4
Rød svingel.....	494	55946	Asparges.....	1	1
Stivbl. svingel.....	23	657	Spinat.....	46	2527
Fåresvingel.....	1	15	Rødbede.....	12	110
Agerhejre.....	12	847	Hvidkål.....	76	659
Hundegræs.....	813	133885	Rødkål.....	6	12
Fioringræs.....	9	214	Spidskål.....	2	2
Alm. hvene.....	6	75	Savoykål.....	23	94
Alm. rapgræs.....	378	42178	Rosenkål.....	7	19
Engrapgræs.....	287	21961	Grønkål.....	7	53
Lundrapgræs.....	1	20	Blomkål.....	57	110
Enårig rapgræs...	1	24	Knudekål.....	16	25
Rapgræs.....	11	2101	Fodermarvkål...	13	478
Kamgræs.....	1	19	Ræddike.....	3	11
Kvik.....	1	9	Radis.....	21	345
Rødkløver.....	225	11741	Karse.....	1	38
Hvidkløver.....	542	29235	Haveært.....	27	869
Alsikekløver.....	20	298	Bønne.....	2	20
Humlesneglebælg..	128	7853	Agurk.....	9	13
Lucerne.....	11	521	Græskar.....	1	1
Alm. kællingetand.	8	201	Selleri.....	3	6
Markært.....	119	16707	Pastinak.....	3	6
Fodervikke.....	7	185	Persille.....	7	65
Vikke.....	1	15	Dild.....	1	2
Gul lupin.....	18	1162	Tomat.....	5	5
Blå lupin.....	1	20	Endivie.....	2	24
Runkelroe.....	76	6248	Salat.....	14	32
Fodersukkerroe...	239	22719	Skorzonerrod...	4	40
Sukkerroe.....	208	36670	Diverse havefrø..	1	2
Gulerod.....	57	609	Træfrø.....	230	1231
Turnips.....	102	3771	Blandfrø.....	26	1210
overføres .	7277	1188687	I alt.....	8381	1233914

XI. Prøveudtagning og plombering.

Omfanget af Statsfrøkontrollens plomberinger i året fra 1. juli 1957 til 30. juni 1958 fremgår af tabel 22, side 835. Der er i alt plomberet 8 381 partier, som omfattede 1 233 914 sække. Dette er en ret betydelig fremgang i forhold til de 1 119 303 sække, som plomberedes året før. Fremgangen i antallet af plomberede sække fordeler sig nogenlunde jævnt på korn, græs, kløver og roer.

For Statsfrøkontrollen fungerer for tiden (februar 1959) nedennævnte prøveudtagere, opført alfabetisk efter byerne inden for de enkelte landsdele.

Jylland:

Åbenrå.	Konsulent <i>Carl Poulsen</i> , Højtoft, Rødekro.
Ålborg.	Købmand <i>R. Graven-Pedersen</i> , Vingårdsgade 32, Ålborg.
»	<i>Valdemar Schneider</i> , Jernbanegade 10, Ålborg.
Århus.	Landbrugskandidat <i>G. Blichert</i> , Søvej 1, Brabrand.
Ebeltoft.	Assurandør <i>O. Vestergaard</i> , Adelgade 32, Ebeltoft.
Esbjerg.	Konsulent <i>M. Sørensen</i> , Torvegade 128, Esbjerg.
Grenå.	Assistent <i>Chr. Stoth</i> , Grønland 45, Grenå.
Haderslev.	Konsulent <i>A. Hansen</i> , Grøntofte 8, Haderslev.
Hjørring.	Trafikkontrollør <i>A. F. Faurschou</i> , Hjørring.
Holstebro.	Assistent <i>A. Kr. Kjeldahl</i> , Måbjerg, Holstebro.
Horsens.	Kgl. vejer & måler <i>A. Ballisager</i> , Stensballe, Horsens.
Kolding.	Assurandør <i>P. Westerbye Juhl</i> , Hollændervej 2, Kolding.
Nykøbing J.	Statsaut. vejer & måler <i>Marius Sørensen</i> , Havnen 5, Nykøbing J.
Randers.	<i>Chr. Welling</i> , P. Knudsensvej 10, Randers.
Skanderborg.	Godsekspeditor <i>H. P. Hansen</i> , DSB, Skanderborg.
Skive.	Lærer <i>J. C. Krogh</i> , Islandsvej 3, Skive.
Sønderborg.	<i>Holger Godsted</i> , Spang, Sønderborg.

Fyn med tilliggende øer:

Assens.	Konsulent <i>P. M. Dreisler</i> , Ebberup.
Middelfart.	Konsulent <i>Chr. Brødsgaard</i> , Tennisvej 4, Ejby.
Odense.	Forpagter <i>Knud Jespersen</i> , Hjallesgade 15, Hjallesø.
»	<i>Bent Jespersen</i> , Hjallesgade 15, Hjallesø.
»	Kontrollør <i>Rs. Poulsen</i> , Skibhusvej 45, Odense.
»	Landbrugskandidat <i>K. P. Færing</i> , Vindegade 74, Odense.
Rudkøbing.	Statsaut. vejer & måler <i>Carl Hansen</i> , Rudkøbing.
Svendborg.	Pens. toldvagtimester <i>H. J. Jørgensen</i> , Hallindskovvej 89, Svendborg.
»	Overassistent <i>N. R. Jørgensen</i> , Jernbanestationen, Svendborg.

Lolland-Falster:

Maribo.	<i>Ejner Pedersen, Vesterbro 6, Maribo.</i>
Nakskov.	Proprietær <i>Sofus Hansen, Maribovej 115, Nakskov.</i>
Nykøbing F.	Husejer <i>Johannes Skov, Bangsebro, Tingsted.</i>

Sjælland:

Fakse.	Assurandør <i>Carl Meding, Niels Olsensvej 4, Fakse.</i>
Glostrup.	Fhv. mejeriejer <i>I. C. Mølgaard, Solvangsvej 23, Glostrup.</i>
Herfølge.	Repræsentant <i>Ove Nielsen, Stevnsbo, Vordingborgvej, Herfølge.</i>
Holbæk.	Rentier <i>Ejner Hansen, Skolegade 2 A, Holbæk.</i>
Kalundborg.	Overtoldass. <i>Knud Herler, Valentin Jensensvej 1, Kalundborg.</i>
København.	Landbrugskandidat <i>R. v. d. Hude, Statsfrøkontrollen.</i>
»	Landbrugskandidat <i>I. Lang, Statsfrøkontrollen.</i>
»	Landbrugskandidat <i>N. E. Langkilde, Statsfrøkontrollen.</i>
»	Tobakshandler <i>Peter Sørensen, Amagerbrogade 258, København S.</i>
Køge.	Kgl. vejer & måler <i>Kr. Iversen, Havnen, Køge.</i>
Næstved.	<i>Niels Juul Larsen, Toldbodvej 16, Næstved.</i>
Præstø.	Kgl. vejer & måler <i>Kaj Møller, Winsløvsvej 3, Præstø.</i>
Roskilde.	Købmand <i>Folmer Holse, Clermontgade 10, Roskilde.</i>
»	<i>Aage Johansen, Wæbersvej 8, Roskilde.</i>
Slagelse.	Konsulent <i>Martin Olsen, Slotsallé 2, Slagelse.</i>
Sorø.	Konsulent <i>Ib Trojborg, Lillemarksvej 8, Sorø.</i>

Bornholm:

Gudhjem.	Havnefoged <i>H. P. Holm, Gudhjem.</i>
Rønne.	Toldassistent <i>J. Sonne, Kirkestræde 12, Neksø.</i>

XII. Statsfrøkontrollens regnskab

fra 1. april 1957 til 31. marts 1958 og fra 1. april 1956 til 31. marts 1957.

	I n d t æ g t e r :	
	1957-58	1956-57
	kr.	kr.
Analyser	992.924,52	1.102.953,47
Kontroldyrkning	115.818,80	114.726,00
Prøveudtagning, markbesigtigelse m. m.	307.751,94	296.284,53
Andre indtægter	36.330,88	36.841,93
Brøndgården: Driftsindtægter	97.753,93	112.473,05
Tilskud fra statskassen	873.049,48	730.652,60
Ialt	2.423.629,55	2.393.931,58

Udgifter:

	kr.	kr.
Lønninger og honorarer	1.710.104,91	1.642.899,52
Bygningsudgifter og skatter	39.173,51	40.089,27
Brændsel, belysning, rengøring m. m.	63.856,98	58.881,51
Ansk. og vedligeholdelse af inventar ..	19.019,14	54.496,92
Porto, fragt, telefon etc.	20.358,80	22.278,71
Trykningsudgifter	4.443,06	4.471,39
Forskelligt materiel	40.175,51	53.383,44
Frøkontrolkommissionens møder	2.577,25	1.985,60
Rejser og repræsentation	2.981,79	8.492,48
Bidrag til Den internationale Frøkontrol- trollassociation	484,00	484,63
Kontrol dyrkning	92.768,95	95.570,45
Prøveudt., markbesigtigelse m. m.	326.395,27	294.068,87
Brøndgården: Driftsudgifter	101.290,38	116.828,79
Ialt	2.423.629,55	2.393.931,58

Indtægten for analyser har, som oversigten viser, været betydelig mindre end året før, hvilket kun delvis forklares ved, at det undersøgte antal prøver har været mindre.

Når udgiften til: Anskaffelse og vedligeholdelse af inventar, forskelligt materiel samt til rejser og repræsentation i 1957—58 er betydelig mindre end året før, skyldes det, at disse udgifter i 1956—57 var ekstraordinært store i henhold til særlige bevillinger til udstyr af lokalerne i Gullfossgade og til deltagelse i den internationale frøkontrolkongres i Paris i juni 1956.

Summary.

Report from the Danish State Seed Testing Station for the 87th Working Year from the 1st July 1957—30th June 1958.

Chapter I gives some general information of the work and Chapter II of the composition of the Seed Testing Board and certain changes among the staff.

Chapter III shows that in 1957—58 a total of 55 388 samples were tested, i.e. 1 588 samples less than the previous year. The samples may be divided into the following groups: 12 316 of cereals, 17 822 of grass seed, 11 877 of leguminous seed, 6 323 of roots, 1 296 seed mixtures, 4 563 of horticultural seed, 78 of forest seed and 1 113 other samples.

Tables 1 and 2 of Chapter IV show the average figures of the Danish State Seed Testing Station for agricultural seed tested during the decade 1948—58 and the year 1957—58 respectively. These figures refer to tests of samples originating from seed lots ready for sowing. The figures are recorded under the following headings: (1) Number of samples tested, (2) 1000-grain weight, (3) Pure seed %, (4) Inert matter %, (5) Extraneous crop seed %, (6) Weed seed %, (7) Germinating speed %, (8) Germinating capacity %, (9) Pure germinating seed %. In table 3 the average figures for germinating speed and capacity of some vegetable seed species for the year 1957—58 and the years 1948—58 respectively are given.

Chapter V deals with attacks by different parasitic animals and micro-organisms established by the laboratory examination of the samples.

Chapter VI deals with the Automatic Control which is conducted on the basis of a voluntary agreement between the Seed Testing Station and the firms, according to which the latter are bound to give guarantees for purity and germinating capacity as well as weed seed content of their total retail sale of clover-, grass- and root-seed, with a few less important exceptions however.

The samples are secured by agents of the Station who draw samples in the store-houses of the controlled firms from the sealed deliveries ready for dispatch to the purchasers. If the average figures for the samples tested of a lot do not come up to the guarantees, all purchasers of this lot will receive compensation according to the State Seed Testing Station's Regulations and it is controlled by that Station whether the compensation is paid. The expenses connected with the control are paid by the firms.

Table 4 shows how the controlled seed compares partly with the guarantee figures and partly with the afore-mentioned averages for 1957—58. The first column shows the number of samples tested, column 2 the percentage of the seed delivered which did not correspond to the purity and germinating capacity guaranteed and column 3 the percentage which did not come up to the average figures. The other columns show the further details in this respect.

The 23 firms controlled have sold a total of 3,464,191 kgs. seed i.e. about 30 % of the quantity used for sowing in Denmark, and the controlled quantity may be grouped as follows: 689,434 kgs. clover seed, 794,663 kgs. grass seed, 978,637 kgs. seed mixtures, 1,001,457 kgs. root seed.

In Chapter VII is given a survey of the amount of clover-, grass- and root-seed used for sowing in Denmark in 1958 and 1957 compared with the average sale in 5 years.

Chapter VIII treats of examinations of the genuineness of variety and strain as well as attacks by diseases. These examinations were

carried out partly in the laboratory and partly in the field where the plants were observed. In the year under consideration this control cultivation comprised 3.521 samples sown on an area of 27,7 hectares.

In Chapter IX mention is made of a control with reproduction of seed cereals, which was commenced in 1939.

The Danish State Seed Testing Station draws samples from the lots used for sowing in the controlled reproduction and examines these samples both in the laboratories and the control fields where they are sown, and further the fields with the resulting crops are inspected and finally the Station draws samples from the ready-treated lots from these fields and provides the recognized ones with its seal and a special certificate. Samples from the controlled lots are examined in the laboratory as well as in the control fields and at last a survey of the sealed lots recording the quality of each individual lot is printed.

Table 17 shows the quantities of the various species and varieties of the 1957 crop, which have been sealed, and tables 18, 19 and 20 the quality of the sealed lots. Out of 423 sealed lots, 410 met the present requirements as to quality, while in one or more respects 13 lots failed to fulfil the guarantees given according to the sealing. In 1958 ca. 12.400 ha were under control, of which 12.061 ha were recognized. The distribution according to species and variety appears from table 21.

Chapter X treats of (1) a control with the production of Cocksfoot seed, which this Station since 1935 on request carries on for lots of certain strains intended for export to New Zealand and Australia, (2) a control with Dutch strains of various agricultural species. The latter has been conducted since 1951 for Danish firms according to a special agreement with »Nederlandsche Algemeene Keuringsdienst« (N.A.K.). Lots controlled and approved according to this agreement are saleable in Holland with the name of the strain in question as original seed grown abroad.

Table 22 of Chapter XI contains a record of the numbers of lots and bags sealed by the Station during the past year; these figures amount to 8.381 and 1.233.914 respectively.

Chapter XIII gives a survey of the income and the expenditure of the Station during the year 1957—58 and 1956—57 respectively.